

**T. C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**BOŞANMANIN SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK NEDENLERİ VE
BOŞANMANIN ORTAYA ÇIKARDIĞI SONUÇLAR
(Niğde İli Örneği)**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Işık KESKİN**

2007-NİĞDE

**T. C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EGİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**BOŞANMANIN SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK NEDENLERİ VE
BOŞANMANIN ORTAYA ÇIKARDIĞI SONUÇLAR
(Niğde İli Örneği)**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Işık KESKİN**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ**

2007-NİĞDE

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Boşanmanın Sosyolojik-Psikolojik Nedenleri ve Boşanmanın Ortaya Çıkardığı Sonuçlar

Işık KESKİN

Niğde Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı/Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Mayıs-2007, Sayfa: 85

Evlilik topluma ve kişiye yarar sağlayan bir müessese, sosyal bir olgudur. Aile eş ve çocuklardan meydana gelen toplumun en küçük parçası olmakla toplumun oluşumunda büyük öneme haizdir. Dolayısıyla aileyi meydana getiren kişilerin eğitimi, öğretimi aynı zamanda toplumun karakterini ortaya koyacaktır. Boşanma, işte bu toplumun en küçük; ancak giderek tüm toplumu oluşturacak çekirdeği niteliğindeki ailenin içerisinde meydana gelen sorunun sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda boşanma konusu toplumsal sorun olup, aile hukukunda en çok tartışılan, kamuoyunun ilgisini çeken, incelenmesinde şüphesiz büyük yararı olacağı bir konudur.

Bu çalışmada, “Niğde ilindeki Boşanmanın Sosyolojik-Psikolojik Nedenleri ve Boşanmanın Ortaya Çıkardığı Sonuçlar” hazırlanan 11 soruluk görüşme soruları ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak araştırılmıştır. Boşanmış 15 kadın 10 erkek toplam 25 kişi üzerinde yapılan görüşmelere göre boşanma davasını en çok açanların kadınlar olduğu görülmektedir. Bu yüzden araştırmada 15 kadın ile görüşülmüştür. Araştırmaya

aynı tür davalar alınmamıştır. Niğde ilinde boşanmanın nedenlerine bakıldığında ilk sırayı geçimsizlik nedeni ile boşanma almaktadır. Kadınlarda boşanma yaşı 20 ile 30 yaş arası iken, erkeklerde boşanma yaş aralığı 25- 35 arası olarak bulunmuştur. Niğde ilindeki evlilik yılına göre boşanma sayısına baktığımızda boşanmanın en çok evliliğin ilk 5 yılı içinde olduğu görülmektedir. Çocuk sayısı eşlerde boşanmaya engel olmamıştır. Boşanan çiftlerin genelde üniversite bitirmemiş kişiler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ailede boşanan kişinin olmasının boşanma ya bir etkisi bulunamamıştır. Evlilik türünün yine boşanmada bir etkisi görülmemiştir. Niğde ilindeki boşanma davaları incelenip görüşme yapıldığında kadınların şiddete ve hakarete maruz kaldığı görülmektedir.

Yıllara göre giderek artan boşanma sayısının engellemek amacıyla; çıkan sonuçtan hareketle Niğde ilinde boşanmayı önlemek için bazı illerde yapılan; evlilik öncesi iletişim seminerleri verilebilir, evlilik öncesi danışma ve aile danışma merkezleri ile kadın konuk evleri kurulabilir.

Anahtar kelimeler: Boşanma, Evlilik, Sosyolojik Nedenler, Psikolojik Nedenler.

SUMMARY

Master Thesis

Sociological and Psychological Reasons of Divorce and Results Revealed by Divorce

Işık KESKİN

Niğde University

Institute of Social Science

Department of Educational Sciences

May-2007, Pages: 85

Marriage is a social fact and an institution which gains advantages both to individual and society. Family, as the smallest part of society by being composed of a husband, a wife and children, is very important in the formation of society. Accordingly, education of the family members will also display the character of the society.

Divorce has been arisen in the family which is the smallest part of the society but at the same time the core of the society. In this context, divorce, the mostly discussed subject in family law and is grabbed in public opinion, is a social issue and it is undoubtedly beneficial to be analysed.

In this study, sociological and psychological reasons of divorce and results revealed by divorce in Niğde has been searched by using face-to-face discussion method with interview questions of eleven. According to these interviews done with 25 people (15 men and 10 women), it has been seen that people who have been suing for divorce are mostly the women. Because of this, it has been interviewed with 15

women. Homogeneous divorce cases hasn't been included to the study. When we look at the reasons of divorce in Niğde, incompatibility is in the front rank. While the age of divorce is between 20 and 30 in women it is between 25 and 35 in men. When we look at the number of divorce according to the year of marriage, people has been divorced mostly in the first 5 years of the marriage. The number of children hasn't inhibited the divorces. The divorced couples are generally the people who are not university graduates. Besides any effect of a divorced person in the family couldn't be confirmed in the decision of divorce. Also the type of marriage has no effect in decision

Of divorce. When the divorce cases in Niğde has been searched it has been seen that women have been insulted and faced with violence.

By the purpose of averting the number of divorces increasing year by year, and preventing the divorce in Niğde, some pre-marriage communication seminars can be arranged (as it is done in some cities) and pre marriage information centers, family information centers can be arranged and women guest houses can be constructed.

Key words: Divorce, marriage, sociological reasons, psychological reasons.

ÖNSÖZ

Boşanma ailenin içerisinde meydana gelen sorunun bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplum olarak boşanmaya “eşler arası ayrılık” olarak bakılıp, olağan olarak değerlendirmek, bazı münferit olaylarda belki düşünülebilirse de onu çok basite indirgemek; hafife almak anlamına gelir. Çünkü boşanma sadece eşleri değil, o aileyi oluşturan ve ileride aile kuracak olan çocukları doğrudan etkilediği gibi, eşlerin yakınları da meydana gelen bu olaydan şüphesiz etkilenmektedirler. Giderek uyumsuz bir toplum olmak itibarıyla hepimiz farkında olunmasa da etkilenmek durumundayız.

Açılan davaların dava dilekçeleri, tarafların gösterdiği deliller ve bu deliller arasında özellikle tanık beyanları incelendiğinde; temelinde ekonomik, sosyal, ahlaki nedenlerle; yine sosyal olgu içerisinde düşünülebilecek “eğitimsizlik” sorununun büyük bir yer tuttuğu gözlenebilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilimiz Niğde de ki boşanma sebeplerini sosyolojik ve psikolojik açıdan incelemek ve çıkardığı sonuçları ortaya koymaktır.

Araştırmada; bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, ayrıca tez konusunun belirlenmesinden, tezin tamamlanmasına kadar sürekli destek ve yardımlarını gördüğüm danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ’ a ve ayrıca çalışmamda bu konu ile ilgili bilgi sahibi olmamı sağlayan yardımlarını esirgemeyen eşim Av.Erdem Ener KESKİN ve kayınbabam Av. İdris KESKİN’ e teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Işık KESKİN

Mayıs, 2007

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
SUMMARY.....	III
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	IX

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.Problem Durumu.....	1
2.Araştırmanın Amacı.....	1
3. Araştırmanın Önemi.....	2
4. Sınırlılıklar.....	2
5. Kısaltmalar.....	2
6. Tanımlar.....	3

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA BOŞANMA SEBEPLERİ.....	4
2.2. EVLENME VE EVLİLİK TÜRLERİ	7
2.3. EVLİLİK TÜRLERİ.....	8
2.4. BOŞANMA NEDENLERİ.....	11
2.5. BOŞANMALARIN ARTMA NEDENLERİ.....	12
2.6. BOŞANMANIN SONUÇLARI	13
2.7. BOŞANMANIN EŞLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	14

2.8. BOŞANMANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	15
2.8.1. Oyun Çocukluğu Dönemi.....	17
2.8.2. Okul Öncesi Dönem.....	17
2.8.3. Okul Dönemi.....	17
2.8.4. Ergenlik Çağındaki Çocuklar.....	18
2.9. BOŞANMALAR İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	19
2.10. BOŞANMAYI ÖNLEME KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	22
2.10.1. Evlilik Öncesinde ve Devamında Boşanmayı Önleme Konusunda Yapılan Çalışmalar.....	22
2.10.2. Boşanma Sonrası Yapılan Çalışmalar	23
2.11. TÜRKİYE’DE BOŞANMA İLE İLGİLİ YAPILAN İSTATİSTİKLER.....	24
2.11.1. 2001-2005 Yılları Boşanma Sayıları.....	24
2.11.2. 2001-2005 Yılları Kaba Boşanma Oranları.....	24
2.11.3. 2003-2005 Nedenlerine Göre Boşanma Sayıları.....	25
2.11.4. 2003-2005 Yaş Gruplarına Göre Boşanma Sayıları	27
2.11.5. 2003-2005 Evlilik Süresine Göre Boşanma Sayıları.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	31
3.2. Çalışma Grubu.....	31
3.3. Verilerin Toplanması.....	32
3.4. Veri Toplama Aracının Hazırlanması.....	32
3.5 Verilerin Çözümlemesi.....	33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Yıllara Göre Boşanma Oranları.....	34
4.2. Nedenlerine Göre Boşanma Sayıları.....	34
4.3. Yaş Gruplarına Göre Boşanma Sayıları.....	35
4.4. Evlilik Süresine Göre Boşanma Sayıları.....	35
4.5. Görüşme Formu.....	36
4.6. Vaka İncelemeleri ve Yorumlar.....	55

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA-SONUÇ, ÖNERİLER.....	64
ARAŞTIRMANIN GENEL AMACINA İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA...	64
ÖNERİLER.....	69
KAYNAKLAR.....	71
EKLER	
EK- Görüşme Formu.....	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre 2001-2005 Yılları Boşanma Sayısı.....	24
Tablo 2: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre 2001-2005 Yılları Kaba Boşanma Oranları.....	24
Tablo 3: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2003 Yılı.....	25
Tablo 4: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2004 Yılı.....	25
Tablo 5: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2005 Yılı.....	26
Tablo 6: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2003 Yılı.....	27
Tablo 7: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2004 Yılı.....	27
Tablo 8: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2005 Yılı.....	28
Tablo 9: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2003 Yılı.....	29
Tablo 10: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2004 Yılı.....	29
Tablo 11: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2005 Yılı.....	30
Tablo 12: Araştırmada Görüşme Yapılan Kişiler ve Sayıları.....	32

KISALTMALAR LİSTESİ

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

TÜİK

MERKEZİ NÜFUS İDARESİ SİSTEMİ

MERNİS

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1. Problem Durumu

Boşanma toplumsal bir sorun olup aile hukukunun en çok tartışılan, kamuoyunun ilgisini çeken, incelenmesinde şüphesiz yarar olacağı bir konudur. Boşanma konusunda birbirine tamamen zıt düşen görüşler olmaktadır. Boşanma kimilerine göre normal karşılanırken kimilerine göre hoş karşılanmamaktadır. Bu yüzden boşanma konusunda birbirine tamamen iki zıt görüş vardır.

Birinci görüşe göre, evlilik evlenen çiftlerin hayatı boyunca sürdüreceği hukuki bir bağlıdır. Bu görüşe göre boşanma ahlaki anlayışa uymaz. Aile toplumun en küçük yapıtaşıdır. Sağlıklı, iyi, karakterli bireyler yetiştirebilmek ailenin olur olmaz sebeplerle dağılmasına bağlıdır.

İkinci görüşe göre eşler mutlu bir aile yuvası kurmak için bir araya gelmekte ve tüm gayretlerini bu uğurda vermektedirler. Eğer eşlerden birbirinde mutluluğu bulamazlarsa evlilik onlar için zulüm olmaya başlar, keder ve dert kaynağı olur. Bu şartlar altında da evlilik ilişkilerini yürütmek zarardan başka bir şey getirmez. Kişiler evlilik isteklerine kendileri karar verdikleri gibi, ilişkilerini bitirmelerine de kendi serbest iradeleriyle karar vermelerine imkan tanınmalıdır.

Akıntürk (2002)'e göre, Boşanma eşler henüz hayatta iken, kanunda öngörülmüş olan bir sebebe dayanarak eşlerden birinin açacağı dava sonucunda evlilik birliğine hakim karar ile son vermek olarak tanımlanabilir. Ayrıca boşanma evliliklerin yasal olarak, erkek ve kadının yeni bir evlenme yapacak şekilde hukuki bir kararla evliliklerini tamamen sona erdirmesidir.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; Niğde İlindeki Boşanmaların Sosyolojik ve Psikolojik Nedenleri ile Niğde ilindeki boşanan çiftlerin sosyal yapısının belirlenerek boşanmanın ortaya çıkardığı sonuçlar doğrultusunda boşanmayı önleme konusunda çeşitli öneriler geliştirmektir. Bu araştırma ile aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır.

1. Niğde ilinde boşanan çiftlerin yıllara göre sayıları nelerdir?
2. Evlilik türünün boşanmaya etkisi var mıdır?
3. En çok hangi nedenlerden dolayı boşanma gerçekleşmektedir?
4. Evliliğin hangi yılları arasında boşanma oranı en fazladır?
5. Eğitimsizlik boşanmada bir neden midir?
6. Kadınlarda ve erkelerde boşanmanın en fazla görüldüğü yaş aralığı nedir?
7. Aile de boşanmış kişi olmasının çiftlerin boşanmasında bir etkisi var mıdır?
8. Çiftlerin çocuk sahibi olması boşanmaya bir engel midir?

3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, toplumsal bir sorun olan boşanmanın Niğde ilindeki sayılarını ve sosyolojik ve psikolojik nedenlerini araştırmak, boşanma olgusunun altında yatan gerçekleri ortaya çıkarmak, ailelerin bu durumdan ne derece etkilendiğini belirlemek bakımından önemlidir. Bu araştırmayla elde edilecek çıkarımların çiftlere ve topluma büyük yararlar sağlayacağı ve toplumun aile birliğine gereken önemi vermesi bakımından ışıık tutacağı düşünülmektedir.

4. Sınırlılıklar

1. Araştırma, görüşme yapılan rasgele seçilmiş Niğde İlindeki Boşanmış kişiler ile sınırlıdır.
2. Araştırma, görüşme yapılmış kişilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
3. Araştırma, görüşmeye alınmış boşanan kişilerin görüşleri ile sınırlıdır.

5. Kısaltmalar

MERNİS: İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

6. Tanımlar

Boşanma: Evlenmenin yasal olarak sona ermesidir. Yani erkek ve kadının, yeni bir evlenme yapacak şekilde hukuki bir kararla evliliklerini tamamen sona erdirmeleridir (TÜİK).

Eşler henüz hayatta iken kanunda öngörölmüş bir sebebe dayanarak eşlerden birinin açacağı dava sonucunda evlilik birliğine hakimin kararı ile son vermektir (Akıntürk, 2002: 225).

Kaba Boşanma Oranı: Belli bir yıl içinde her 1000 nüfus başına düşen boşanma sayısıdır (TÜİK).

Evlenme: Türk Medeni kanununa göre evlenmeye ehil erkek ve kadının, yetkili kanuni merci önünde yapmış oldukları çift taraflı akittir(sözleşmedir) (TÜİK).

Tam ve sürekli bir hayat ortaklığı yaratmak üzere, cinsiyetleri ayrı iki kişinin hukuken makbul ve geçerli şekilde birleşmesidir (Akıntürk, 2002: 53).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, araştırma için genel bir çerçeve oluşturmak amacıyla araştırmaya direk ya da dolaylı yoldan ışık tutabilecek çeşitli kaynaklardan toplanan araştırmalar incelenmiştir.

2.1. TÜRK MEDENİ KANUNUNDA BOŞANMA SEBEPLERİ

MK’ da görülen nedenlerin varlığı halinde eşler, evliliği sona erdirmek için boşanma davası açabilirler.

Kanunumuzda kabul edilen Boşanma Nedenleri; Özel Boşanma sebepleri ve Genel boşanma sebepleri olarak ikiye ayrılır.

Bir başka açıdan boşanma sebepleri Mutlak ve Nisbi boşanma nedenleri olmak üzere ikiye ayrılır.

Mutlak Boşanma sebebinde kanunda belirtilen ifade ispat edilmemişse hakim diğer eş için bunun hayatı çekilmez hale getirip getirmediğini araştırmaz, boşanmaları için başka şart aramaz. Mutlak Boşanma sebepleri; zina, hayata kast, terk, pek kötü veya onur kırıcı davranış, eylemli ayrılık ve eşlerin anlaşmasıdır.

Nisbi Boşanma sebebi ise kanunda belirtilen ifade ispat olduğu halde hakimin diğer eş için boşanmanın hayatı çekilmez hale getirip getirmediğini araştırır. Bu şartta sağlanırsa ona göre boşanmalarına karar verir. Bunlar akıl hastalığı, suç işleme, haysiyetsiz hayat sürme ve evlilik birliğinin sarsılmasıdır. Medeni Kanunda belirtilen Boşanma Sebeplerine değinecek olursak;

1) Özel Boşanma Sebepleri

2.1.1. Zina

MADDE 161

Eşlerden biri zina ederse, diğer eş boşanma davası açabilir. Davaya hakkı olan eşin boşanma sebebini öğrenmesinden başlar. Altı ay ve zina eyleminin üzerinden beş yıl geçmekle dava hakkı düşene kadar zina, yani eşlerden birin bir başkasıyla kusurlu

olarak cinsel ilişkiye girmesi halinde diğeri, boşanma nedenini öğrendikten itibaren 6 ay ve zina olayından itibaren en geç 5 yıl içinde bu gerekçeye dayanarak boşanma davası açabilir. Boşanma davası açma hakkı olan eş, zinadan dolayı eşini affetmişse, dava açma hakkını kaybeder (m.161).

Zina boşanma davası bakımından ceza hukuki tarifinden ayrı bir anlam taşımaktadır. Hukukta bunun anlamı, sadakatsizliktir. Bu itibarla evde ceza kanununa göre suç teşkil etmese bile boşanma sebebi olabilir. Şöyle ki; Erkeğin zinası herkesçe bilinecek şekilde devamlı olarak bir kadınla cinsel ilişkide bulunmasıdır. Bu şartlar yoksa söz gelimi evli olmayan bir kadın ile evli bir erkek kırdaki cinsel ilişki halinde yakalanırsa ve olayda, bundan ibaret kalmışsa evli erkek için bu eylem zina suçunu oluşturmaz ama boşanma sebebi olur. Şikayet süresi(TCK.108) geçtiği için hakkında ceza kovuşturulması yapılamayan hem de sürekli cinsel ilişki içinde bulunan erkeğin durumu suç değilse de bu sadakatsiz durum boşanmaya konu olabilir.

Zina eylemini, hem özel boşanma sebebi hem de genel boşanma(MK.134) sebebi teşkil eder. Takdir hakkı davayı açana aittir. Zina kasti suçtur. Zina eylemi, cebir ve tehditle veya bayıltarak ta olsa, bu olay kocaya zinadan dolayı değil geçimsizlik sebebi ile dava açmak hakkını verir. Eşlerden ikisinin de zina etmeleri karşısında dava genel boşanma sebebi olarak geçimsizlik kapsamı içinde değerlendirilmeli ve eşler eşit kusurlu sayılarak, boşanma kararı verilmelidir. Bu da toplum vicdanını rahatlatan bir değerlendirme biçimidir.

2.1.2. Hayata kast ve pek kötü veya onur kırıcı davranış

MADDE 162

Eşlerden birinin diğeri öldürme niyetini davranışlarıyla ortaya koyması veya intihara teşvik etmesi ya da dövmek, işkence yapmak, aç bırakmak v.b. kötü ve onur kırıcı muamelelerde bulunması da birer boşanma nedenidir. Bu durumda da dava açma hakkı olan eşin, boşanma nedenini öğrendikten itibaren 6 ay ve olaydan itibaren en geç 5 yıl içinde dava açması gerekir. Dava açma hakkı olan eşin diğeri affetmesi halinde dava hakkı da kaybolur(m. 162).

2.1.3. Suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme

MADDE 163

Eşlerden birinin küçük düşürücü, yüz kızartıcı veya utandırıcı bir suç işlemesi ya da kendisiyle birlikte yaşamayı çekilmez hale getirecek şekilde onursuzca bir yaşam sürmesi halinde diğer eş her zaman boşanma davası açabilir(m. 163).

2.1.4. Terk

MADDE 164

Eşlerden birinin, evliliğin getirdiğı ortak yükümlölükleri yerine getirmemek amacıyla diğer eş i terk etmesi ve haklı bir neden olmaksızın en az 6 ay geri dönmemesi halinde, terk edilen eş bu gerekçeye dayanarak boşanma davası açabilir. Terk nedeniyle boşanma davasında davacı eş, terk tarihinden itibaren en az 4 ay geçtikten sonra mahkemeye başvurabilir ve mahkemeden, terk eden eş e 2 ay içinde geri dönmesi için bir ihtarda bulunulmasını isteyebilir. Bu ihtar gerektiğinde ilan yoluyla yapılır. Terkten itibaren 4 ay geçmedikçe, terk eden eş e ihtar talebinde bulunulamaz ve ihtardan itibaren de en az 2 ay geçmeden boşanma davası açılmaz (m. 164). Yeni MK’da, “diğerini ortak konutu terk etmeye zorlayan veya haklı bir sebep olmaksızın ortak konuta dönmelerini engelleyen eş inde terk etmiş sayılacağı” hükmü eklenmiştir.

2.1.5. Akıl Hastalığı

MADDE 165

Eşlerden birinin evlendikten sonra akıl hastası olması ve bunun diğer eş için ortak yaşamı çekilmez hale getirmesi halinde, hastalığın geçmesinin olanaksız olduğunun resmi sağık kurulu raporuyla belirlenmesi şartıyla diğer eş boşanma davası açabilir (m. 165).

2) Genel Boşanma Sebepleri

2.1.6 Evlilik Birliğinin Sarsılması

Eşler arasında önemli bir düşünce ve duygu ayrılığının, kişilik farklılığının olması nedeniyle evlilik birliğinin temelinden sarsıldığı, bundan dolayı da eşlerden ortak

yaşamı sürdürmelerinin beklenemez hale geldiği ve davacının kusurunun daha ağır olduğunun ileri sürülemediği durumlarda, evlilik birliğinin ortak yaşamı yeniden kuramayacak şekilde sarsıldığı kabul edilir.

2.1.7. Eşlerin Anlaşması

Evliliğin en az 1 yıl sürmesi koşuluyla eşler, aralarında anlaşarak birlikte boşanma davası açabilir ya da biri diğerinin açtığı boşanma davasını kabul edebilir.

“Anlaşmalı boşanma” da denilen bu tür boşanmada tarafların bizzat mahkemeye gelmeleri ve hakimin, tarafların serbest iradeleriyle böyle bir karar verdiği inancını edinmesi gerekir. Böyle bir durumda evlilik birliğinin temelinden sarsıldığı kabul edilir ve hakim, tarafların talebine uygun olarak boşanma kararı vermek zorundadır. Herhangi bir gerekçeyle bir boşanma davası açılıp, mahkemece reddedilmiş ve ret kararının kesinleşmesinden itibaren en az 3 yıl süreyle taraflar bir araya gelmemiş, ortak bir yaşam sürmemiş, fiilen ayrı yaşamışlarsa, eşlerden birinin talebi halinde mahkeme artık boşanmaya karar verir.

2.1.8. Ortak Hayatın Yeniden Kurulamaması (eylemli ayrılık)

Boşanma sebeplerinden herhangi biriyle açılmış bulunan davanın reddine karar verilmesi ve bu kararın kesinleştiği tarihten başlayarak üç yıl geçmesi halinde, her ne sebeple olursa olsun ortak hayat yeniden kurulamamışsa evlilik birliği temelden sarsılmış sayılır ve eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verilir (Türk Medeni Kanunu, 2001: Md.161-165).

2.2. EVLENME VE EVLİLİK TÜRLERİ

Evlenme; sürekli bir hayat ortaklığı yaratmak üzere, cinsiyetleri farklı iki kişinin, hukuki yönden geçerli bir şekilde bir araya gelmesidir. Evlilik ile eşler arasında hayat ortaklığı oluşur. Evlenme sadece cinsel bir paylaşım değil, hayat boyu kişinin beraber olmasını sağlayan bir müessese, sosyal bir olgudur. Evlilikte her acı ve tatlı olay da birlikte yaşanır ve çiftler arasında bir hayat ortaklığı kurulur. Evlenen kişiler bu ortaklığın uzun süre devam etmesini isterler. Kimse evliliğin kısa bir süre sürmesi isteğiyle bir araya gelmez.

Hukuki yönden evliliğin ne olduğu konusunda üç farklı görüş vardır. Bunlar “sözleşme gr”, “kurum gr” ve “art-tasarruf” grdr.

Sözleşme görüşüne göre; evlenme medeni bir hukuk sözleşmesidir. Çiftler karşılıklı ve birbirine uygun şekilde bir araya gelirler. Evlendikten sonra çiftlerin birbirine karşı bazı ödevleri doğar. Yargıtay da evlenmenin bir sözleşme olduğunu savunmaktadır.

Kurum görüşüne göre; evlenme bir sözleşme değil bir kurumdur. Sözleşme yapanlar onun şartlarını serbestçe düzenleyebilirler. Oysa evlilik kurumunda eşler istedikleri düzenlemeyi yapamazlar.

art- tasarruf görüşüne göre; kadın ve erkek birbirleriyle evlenmek istediklerini beyan ederler ve iradelerinin hükmü daha ileriye gidemez. Böylece kişiler hukuki bir rejim altına girerler.

Bu grlerin yanlış olduğu düşünülemez ama bunlar içinden yaygın ve baskın olan, Yargıtayın da kabul ettiği görüş evliliğin bir sözleşme olduğudur. Türk medeni kanunun da evlenme olabilmesi için belirli şartlar vardır. Kişilerin evlenmeye ehil sayılabilmeleri için ayırt etme gücüne sahip ve kanunun öngördüğü kadın ve erkeğin 17 yaını doldurması gerekmektedir. Evlenecek kişiler küçük iseler yasal temsilcilerinin izinlerinin bulunması gerekmektedir (Akıntürk, 2002: 53-56).

2.3. EVLİLİK TÜRLERİ

Sezen (2005)’ e göre ülkemizde yaklaşık otuz çeşit evlilik türü vardır. Bunlar;

- 1) **Görücü Usulü Evlenme:** Gelenekselliğin ağır bastığı yörelerde görülen bir evlenme türüdür. Kız seçme ii doğrudan doğruya evlenecek erkeğin annesi, babası ve diğer yakınları tarafından başlatılmaktadır. Gencin kızı beğenmesi yeterli değildir. Diğer aile bireylerinin de onayını alması gerekmektedir.
- 2) **Kız Kaçırma (Dğnsz Evlenme):** Ailelerin evliliğe kesin karşı çıkması durumunda kız kaçırma olayı gündeme gelir. Bu durum sosyo-ekonomik ve diğer sebeplerle en çok kız tarafının engellenmesi ile ortaya çıkar. Bu engeller arasında en önemlisi kız tarafının başlık istemesinden dolayı olur. Erkek kızla anlaşarak kızı kaçırır. Kız kaçırmanın diğer eklide kızın rızası olmadan, zorla kaçırılmasıdır. Bu durum aileler arasında srtmeye neden olmaktadır.

- 3) **Başlık Parası Karşılığında Evlenme:** Anadolu'nun birçok yerinde, evlenecek gencin kız tarafına ödediği paraya denir. Bu ödeme nakit para yanında; altın, ev, bahçe veya canlı hayvan olarak ta gerçekleştirilmektedir. Doğu Anadolu bölgesinde başlığa “bedel”, “ağırlık” veya “ana hakkı” gibi isimlerde verilmektedir.
- 4) **Oturak Alma Evlilik:** Erkeğin kızı zorla kaçırmaması yanında, kızın bohçasını alarak oğlan evine gidip oturması durumu vardır ki buna bazı yörelerde ‘oturak alma’ denilmektedir.
- 5) **Başörtüsü Kaçırma Yoluyla Evlilik:** Bu evlilikte, kıza ait bir eşyanın kaçıırılması, kızı kaçırmakla aynı tutulmaktadır. Yerel adı “dezmal kaçırmaması” olan bu adete göre, kızın başörtüsü delikanlı tarafından zorla kaçıırılırsa, başörtüsü kaçıırılan kızın iffeti bozulmuş sayılır. Oğlanın annesi kız tarafıyla anlaşmak zorundadır. Aksi takdirde kan dökülmeleri kaçınılmaz olur.
- 6) **Beşik Kertme Evliliği:** Temelinde sosyo-ekonomik ve psikolojik etmenlerin yattığı bu tür evlenme, birbirini çok seven eş-dost, komşu veya yakınlar çocukları henüz beşikte iken, beşiklerine birer işaret koyarak kız ve oğlanın haberi olmadan nişanı gerçekleştirirler.
- 7) **Tay Geldi Evlilik:** Dul bir kadının eski kocasından olan çocuklarını da yanına alarak dul bir erkekle ya da dul bir erkeğin eski karısından olan çocuklarını alarak dul bir kadınla yaşamasından doğan evliliktir.
- 8) **Kuma Getirme Evliliği:** Cumhuriyetten önce, karısı kısır olan ya da erke çocuğu doğuramayan kadının üstüne erkek yeniden evlenirdi. Bu adet Doğu ve Güneydoğuda halen devam etmektedir.
- 9) **Berdel (bedel) Evliliği:** Başlık sorununu ve yükümlülüğünü ortadan kaldıran bu tür evlilikte, hem kızı hem oğlu bulunan iki ailenin karşılıklı olarak hem kızlarını hem de oğullarını birlikte evlendirmeleridir.
- 10) **Kepir (Yaban Değişimi) Evliliği:** Zor kullanılarak gerçekleştirilen bir evlilik biçimidir. Evlenmek için yeteri kadar parası olmayan iki arkadaş, kız kardeşlerini kendi aralarında değiştirirler. Kimsenin haberi olmadan kız kardeşlerini alıp ıssız yere götürüp kızlara zorla sahip olurlar. Böylece kendi

aralarında değiş tokuş gerçekleşmiş olur. Bu tür evlenme biçimi Hakkari ve çevresinde gerçekleşir.

- 11) **len Kardeşin Karısıyla Evlenme:** Trelerden kaynaklanan bu evlilik biçimi “namusu başkalarına kaptırmamak” gibi bir anlayışla gerçekleştirilmektedir.
- 12) **Baldızla Evlilik:** Eşinin ölümünden sonra dul kalan kocanın, eşinin kız kardeşi ile evlenmesidir.
- 13) **İveyi Evliliği:** Erkek çocuğu olmayan, ekonomik durumu iyi bazı aileler, kızı dışarı verme yerine, damadı eve almaktadır.
- 14) **Yetim Evliliği:** Anne ve babası ölmüş, kardeşleri olmayan bir delikanlı veya kızın, ileride kimsesiz kalmaması için, yakın akrabalarından biriyle evlendirilmesidir.
- 15) **Yakın Akraba Evliliği:** Bu evlenme biçiminde amaç mirasın bölünmemesi ve yakın akraba ve kardeş çocuklarının yaşlılık döneminde kayın valide ve kayın pedere bakmaları içindir.
- 16) **Oldu Bitti Evlilik:** Kızın erkeğin zayıf tarafını yakalayarak onunla ilişkiye girmesi sonucu oluşur.
- 17) **Para Karşılığında Evlenme:** İlköğretim ağındaki çocukların okula gnderilmeyerek veya okuldan alınarak para karşılığında evlendirilmesidir.
- 18) **Kan Parası Karşılığı Evlenme:** ldrlen kişinin kan bedeli olarak para, altın, ev, tarla yanında kız da verilmesidir.
- 19) ** Alma Karşılığı Evlenme:** Kan davası bulunan ailelerin karşılıklı olarak birbirlerinden kız kaçırması biçiminde olmaktadır.
- 20) **ok Eşli Evlilik:** Eğitim düzeyi düşük kırsal kesimlerde kadının hakkını hiçe sayan evliliktir.
- 21) **Anlaşmalı Evlilik:** Dul kadın veya erkeğin yaşlılık döneminde gerçekleştirdikleri bir evlenme biçimidir.

- 22) **Hileli Evlilik:** Sigorta veya bağ kurdan emekli olan yaşlı erkeklerin dul olanlarının maaşlarının öldükten sonra bir yakını tarafından alınması için başvurulmuş evlilik biçimidir.
- 23) **Rastlantı Evliliği:** Bir rastlantı sonucu karşılaşan çiftlerin birbirlerini yeterince tanımadan evlenmeye karar vermeleridir. Çoğu boşanma ile sonuçlanır.
- 24) **İlan Yoluyla Evlenme:** Çeşitli iletişim araçlarına ilan vererek, birleşenler bazen bir kurumun desteğiyle bir araya gelerek evlenme biçimidir.
- 25) **Tercihli Evlilik:** Görücü evlilikle benzerdir tek farklı yönü, kız ve oğlanın aynı çevreden olmaları ve birbirlerini önceden tanımalarıdır.
- 26) **Yabancı İle Evlilik:** Yurt dışında görev yapan ya da çalışanların kız alması veya vermesidir.
- 27) **Farklı Mezhep Evliliği:** Farklı din ve mezhepten olan çiftlerin bir araya gelerek evlenmesidir.
- 28) **Metres Edinme Evliliği:** Büyük kentlerde yaşayan eğitimsiz zenginler arasında, her türlü bakım ve masraflı üstlenilen başka bir evde ikamet ettirilen ikinci bir kadınla sürdürülen gayr-i meşru ilişkidir.
- 29) **Muta Evliliği:** Geçici bir süre için yapılan evliliktir. Türkiye’de bazı çevrelerde görülmektedir.
- 30) Ülkemizde tanışıp anlaşılarak evlenmenin dışında ayrıca dış güvey evliği dul evliliği ve televizyon evliliği gibi farklı evlenme şekillerine rastlanmaktadır.
- 31) Niğde ilinde yaygın olan evlenme şekilleri ise; görücü usulü evlenme ile tanışıp anlaşılarak evlenmedir.

2.4. BOŞANMA NEDENLERİ

Başlıca boşanma nedeni olarak % 75 oranında geçimsizlik gelmektedir. Sonra evi terk etme ve aldatma diğer nedenler arasındadır. Yıllara göre anlamlı bir gelişme de boşanmak için mahkemeye başvuran kadın oranındaki artıştır. Örneğin 1960 yılında

boşanma isteği çoğunlukla erketen gelirken, 1976 yılında boşanmak isteyen kadınların sayısı erkek sayısını aşmıştır (Yörükoğlu, 1997: 103).

Ancak, sürekli geçimsizlik ya da daha ağır nedenler her zaman evliliği yıkmaz. Ağır ruhsal dengesizliklere, çok kötü davranışlara, evlilik dışı ilişkilere karşın sürüp giden nice evlilik gösterilebilir. Eşlerden birinin ya da ikisinin mutsuzluğu pahasına sürdürülen evlilikler hiç de az değildir.

Birçok mutlu görünen evliliklerde vardır ki; sudan ve yüzeysel nedenlerden dolayı, kısa sürede boşanmayla biter. Evlilikte karşılıklı beklentiler vardır. Sürekli olarak boşa çıkan beklentiler başarısız kalan yaklaşma çabaları, duygusal bağı sarsar. Böylece evlilik, duygusal alışverişin dengesiz olduğu bir ortama dönüşür ve boşanma kaçınılmaz bir hal alır. Eşlerden birinin umudunu kesmemesinden yalnız başına yaşamını sürdürmek istememesinden ve çocukların sorumluluğundan dolayı evlilik sürebilir ama eşler duygusal olarak birbirlerinden ayrılmışlardır.

Boşanma, eşleri ekonomik yönden sarsar, ruhsal yönden örseler, toplumdaki durumlarını etkiler. Çocuklar üzerindeki olumsuz etkisi ise çok karmaşık sorunlar doğurur. Evlilikteki çarpık ilişkiler, evlilik sonlandıktan sonra da çocuklar aracılığıyla sürüp gider. Bu nedenle, boşanma, evlilik öncesi özgürlüğe tam bir dönüş veya kurtuluş sayılamaz. Eşler arasında boşanmadan en çok zararlı çıkan kadındır. Boşanan anne, geçim sorunlarıyla karşılaşır. Çalışmak zorunluluğuyla çocukların bakım sorumluluğu arasında bocalar durur. Boşanma öncesinde ve boşanma sırasında en büyük kavga çocukların çevresinde döner. Ancak bu gürültü patırtı sırasında en çok yüz üstü bırakılan da yine çocuklardır(Yörükoğlu, 1994: 264-266).

2.5. BOŞANMALARIN ARTMA NEDENLERİ

Boşanmanın hızla artmasının birçok nedeni vardır. Toplumsal ve kültürel tüm değişmeler ve bunların aileye yansımaları, boşanmaların artışından sorumlu tutulabilir. Kentleşme hızına bağlı olarak boşanmalar artmıştır. Kırsal kesimde boşanmalar daha azdır. Çünkü kadının ekonomik özgürlüğü yoktur. Kentleşmeye bağlı olarak kadın haklarının gelişmesi, eğitim düzeyinin yükselmesi ve kadının toplumsal yaşama katılım beklenenin tersine evlilikte uyumu artırmamıştır. Ailenin yaşam düzeyi yükselmiş ama aileye rol çatışması girmiştir. Bunun sonucu olarak ta boşanma kentlerde daha da artmıştır. Boşanmaların artması, evlenme çağına gelen gençler için de kötü örnek

olmaktadır. İstatistikler, boşanmış eşlerin çocuklarının kurdukları evliliklerin de boşanma ile sonuçlanma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Böyle gençler evliliklerinde de en ufak bir anlaşmazlık olduğu zaman en kolay çözümü, ana-babalarının yolundan giderek ayrılmada bulmaktadırlar. Toplum yaşamında hızlanma, çok yer değiştirme, çok insan tanıma olanakları, rasgele evlilikleri ve değişik din ırk ve toplumsal sınıflar arası evlilikleri artırmıştır. Sevgiden başka ortak yanları olmayan bu tür evlilikler uzun ömürlü olmamaktadır. Özellikle kısa tanışmaların ardından aile, akraba ve genellikle yakın çevrenin onayı olmadan başlatılan evliliklerin büyük engellerle karşılaşması sonucu evliliğin başarı şansı azalmakta ve bu da boşanmalara neden olmaktadır (Yörükoğlu, 1994: 104).

İstatistikler. Boşanmış eşlerin çocuklarının kurdukları evliliklerin, boşanma ile sonuçlanma olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Toplumda cinsel yasakların giderek azalması ve evlenmeden önce kişilerin yasak cinsel ilişki kurmalarında ki kolaylık, aile zoru ile evlenmelerin artmış olması, evlilik öncesi kurulan ilişki sonucu kızın gebe kaldığı için evlenmek zorunda kalan erkeklerin büyük çoğunluğu evliliklerini kısa sürede bitirmişlerdir.

Mutsuz bir evliliğin zorla devam ettirilmesi sadece eşleri değil, çocukları ve buna bağlı olarak toplumu da etkilemektedir. Boşanma bazen sorumluluklardan kaçmak için kolay bir yol olarak kullanılmaktadır. Çiftler bunun yerine boşanmayı ilk çözüm olarak düşünmemeli son çare olarak görmelidir.

2.6. BOŞANMANIN SONUÇLARI

Sosyolog ve eğitimciler boşanmanın toplumun temellerini sarsacak bir olgu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bunun asıl nedeni, çocukları da etkilemesi ve çocukla anne ve babalarının ilişkilerinin de boşanmadan genellikle olumsuz zarar görmeleridir. Boşanma çocuğun gelişiminde en önemli faktör olan tüm aileye son veren ve özellikle çocuklar üzerinde hayatı boyunca etkilerini duyurabilecek bir olaydır.

Boşanma eşler için mutsuz bir evlilikten çıkış olsa da ailenin yıkımı, dağılması demektir. Ayrılmanın mutlak gerekli olduğu durumlarda bile boşanmayla sorunların biteceğini düşünmek yanlıştır. Boşanma eşleri ekonomik yönden sarsar, ruhsal yönden örseler, toplumdaki durumların etkiler. Bu nedenle, boşanma evlilik öncesi özgürlüğe tam bir dönüş veya kurtuluş sayılamaz. Boşanmış eşler üzerinde yapılan bir araştırmada

boşanmış erkeklerin, evli erkeklere göre beş kat yüksek oranda, boşanmış kadınların da evli kadınlara göre üç kat yüksek oranda ruhsal bozukluk saptanmıştır. Bu bulgular iki biçimde yorumlanabilir; ya mutsuz evlilikler eşlerde ruhsal uyumsuzluklara sebep olmakta ya da ruhsal uyumu bozuk olanların evlilikleri kısa sürüyor. Bu iki yorumunda gerçeklik payı olabilir (Yörükoğlu, 1997: 108).

2.7. BOŞANMANIN EŞLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Çoğu evlilik gürültülü ve çekişmeli bir dönemden sonra, acı veren bir kopuşla biter. Eşler eziklik ve tedirginlik içindedir. Her iki eşte kendini boşanmadan dolayı belli ölçüde sorumlu tutar ve suçluluk duyar. Bazı eşler ise karşısındakini suçlar. Kendi suçunu önemsiz görüp, eşininkini abartabilir. Bazı eşler ise “acaba evliliği yürütebilir miydik” diye düşünebilirler.

Boşanma her iki eş içinde çetin bir dönemin başlangıcıdır. Eşler bir süre kendilerini boşluktaymış gibi hissedebilirler. Özellikle baba evine sığınmak zorunda kalan kadının durumu daha da güçtür. Kadın kendini sığıntı durumunda görür ve iş bulma zorunluluğu duyar. Hele çocuklarının sorumluluğunu da yüklenen bir anne için gelecek ürkütücüdür. Böyle bir anneden karamsarlık kendine ve eşine kızgınlık, iş sıkıntısı bedensel yakınmalar kime dayanacağını bilmeme gibi duygular olağandır. Çocuklar ilgi ve bakım bekledikçe, buna çocukların sızlanmaları, tutturmaları ve ayağa dolanmaları eklenince annenin bunalımı dayanılmaz olur (Yörükoğlu, 1994: 266).

Boşanmanın ilk aylarında özellikle ilk iki üç ay içinde her iki tarafta en zor devrelerini geçirirler. Yapılan araştırmalara göre erkekler ekonomik açıdan daha bağımsız olduklarından ve genellikle çocukların bakımını üzerlerine almadıklarından kısa sürede olumsuz etkilerden kurtulurlar. Kadın her bakımı üstüne aldığından birçok yönden baskı altına girmiş olur. Çiftin doğal olarak yeni duruma alışması zaman alır. Bazı kimseler için bu süre kısa, bazıları için ise uzundur. Uzun süre beraber yaşamışlarsa bu kimseler kendi amaçlarını ve kişiliklerini birbirinden ayrı ve bağımsız olarak yeniden tanımlamak durumunda kalacaklardır. Boşanma, her iki bireyin kendi yaşamları için yeni bir denge arayışının sonucudur. Her birey bu dengeyi kendince gerçekleştirmeye çalışır. Kimisi aylar sonra kimisi yıllar sonra bu dengeyi sağlar. Bazı kimseler yeni bir denge geliştirmeden başka evlilikler yapabilirler. Yeni dengeyi geliştirebilmiş olanlar kendilerini daha mutlu olgun ve yaşamı ve kendilerini daha iyi anlamış olarak yeni bir

döneme girerler. Bireyin boşandıktan sonra kendini yenileyerek ve geliştirerek yeniden yaşamına dönmesinde üç temel rol oynamaktadır

- 1) **Ekonomik Koşullar:** Para sorunu içinde bunalan anne veya baba gelişim yapamaz ve büyük olasılıkla mali sorunların içinde bunalıp tıkanır ve bu sorunların ötesine geçemez.
- 2) **Çocuk Sayısı:** Çocuk sayısı arttıkça anne ya da babanın kendi sorunları için ayıracağı zaman ve enerji azalır ve birey çocuklarına bakmanın ötesinde kendi sorunlarıyla olumlu bir biçimde ilgilenemez.
- 3) **Destekleyici Çevre:** Boşanan bireyin çevresinde onu seven ona destek ve yardımcı olan kimseler varsa boşanmanın olumsuz etkisinden kurtulması daha kolay olur. En kötü durumda olan, boşandıktan sonra ekonomik güçlükler içinde hiç kimsesiz olan ve çok sayıda çocukla ortada kalan kişidir. Boşanmanın etkisinden en kolay kurtulabilen ise ekonomik olanakları elverişli, kendini seven bir çocuklu veya çocuksuz kişidir (Cüceloğlu, 1998: 384).

Yavuzer (1997)' e göre eşinden ayrılmış kimseler, kişisel, mesleki, cinsel ve sosyal alanlarda kendilerini yeniden tanımlama gereği duymakta ve yeni kimlikleriyle bütünleşmeye çalışmaktadırlar. Eski kimlikleri ile yeni yaşantıları arasında bütünlük kurabilen kişiler krizin yoğunluğunu daha çabuk atlatacaklardır.

2.8. BOŞANMANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Boşanma süresinden, gerilimlerinden çocuklar çok zarar görmektedirler. Çocukların sorunları boşanmayla birlikte artmaktadır. Yapılan araştırmalar, boşanmış aile çocuklarında ruhsal uyumsuzluk oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu uyumsuzlukların en önemlileri, okul başarısızlığı, ruhsal çökkünlük, kavgacı olma gibi çeşitli davranış bozukluklarıdır (Tezcan, 1995).

Boşanmanın etkilerine çocuk yönünden baktığımızda üç temel sorun ortaya çıkmaktadır. İlki, boşanmanın çocuğun günlük yaşamına getirdiği etkilerdir. Çocuğun çevresinin zenginliği ve ana- babasıyla ilişkisinin miktarı ve türü çocuğun yetişmesini etkiler. Çocuğun aile ortam, boşanma sonucu önemli değişikliklerle karşı karşıyadır. Bu değişiklikler çocuğun psikolojisini hangi yönlerde etkilediğine bakmak gerekir. İkinci sorun, çocuğun boşanma sırasında kaç yaşında olduğu ile ilgilidir. Çocuk küçük

yaşlarda iken ortaya çıkan bir boşanma, onun gelişimini derinden etkilemektedir. Üçüncü sorun ise, çocuğun anne veya babadan birinin yanında kalma zorunluluğudur. Cevap aranacak sorular şudur; çocukların anne ve babadan biriyle kalması onları nasıl etkiler? Boşanmış aileden gelen kızlar ve erkekler boşanmamış aileden gelen çocuklardan farklı mıdır? İncelenecek konular bunlardır (Cüceloğlu, 1998: 381).

Boşanma öncesinde ve sonrasında en büyük kavgalar çocukların çevresinde döner. Çocuklar için en zor olan şey anne ve babanın çocuğu yan tutmaya veya arabuluculuk yapmaya zorlamalarıdır. Oysa çocuk için en zor şey anne ve babası arasında seçim yapmaktır. Boşandıktan sonra bile anne ve baba çocukları aracılığıyla kavgalarını, çekişmelerini sürdürürler. Anne; babasına çocuğunu göstermeyerek, bazı yakın akraba ve arkadaşlarıyla görüşmelerini engelleyerek babadan öç alır. Halbuki arada ezilen, yetişkin savaşını içinde kalan çocuktur. Anne kendi bencilliği yüzünden çocuğu cezalandırdığının farkında bile değildir. Çocuğunu arayıp sormayan, ilgisiz babalarda vardır. Bazı anne ve babalar çocuğu sevme yarışında olurlar. Zaman zaman sürekli hediyeler alma, çocuğun her isteğini yapma, çocuğun saf tutmasını sağlamak için onu şımartma eğilimleri vardır. Her zaman bu böyle olmaz. Olgun ve anlayışlı anne ve babalarda bu durum görülmez. Onlar çocuklarına durumu hissettirmemek için elinden geleni yaparlar. Boşanma öncesi davranışları nasılsa boşanma sonrası da öyledir. Onlar için öncelik çocuktur. Hatta çocuğun bu durumdan etkilenmemesi için psikolojik destek alırlar. Böyle davranan anne ve babalar çocukları ile ilişkilerini asla kesmezler. Böylece çocuğun bu zor devreden fazla yara almadan geçmesini sağlarlar. Diğer türlü davranan ailelerde çocukların huyları değişir. Anne kimi zaman iyi iken kimi zaman babaya sinirlenip acısını çocuktan çıkarır hatta bu durumdan çocuğu sorumlu tutanlar bile vardır. Böyle davranılması, çocukta hem annesi hem de babası tarafından sevilmediği ve baştan atılmak istendiği duygusunu yaratarak çocuğun psikolojisinin bozulmasına, güvensizlik, öz saygısını yitirmesine, terk edilmişlik duygularının gelişmesine neden olur.

İkinci sorun ise çocuğun boşanma sırasında kaç yaşında olduğu ile ilgilidir. Tezcan (1995)' e göre okul yaşına gelmemiş çocuklarla, ergenlik çağındakiler boşanmalardan diğerlerine göre daha çok etkilenmektedirler

Yapılan araştırmalar çocuğun boşanmadan yaşlara göre farklı etkilendiğini gösteriyor.

2.8.1. Oyun Çocukluğu Dönemi:

1-3 Yaş:

Bu yaşta çocuklar anne ve babadan birinin taşındığını anlar ama nedenini anlayamaz. Çocuklarda fazla ağlama ve bağlanma, uyku problemleri, altına kaçırma, ebeveynden ayrı olduğunda kaygılanma, öfke patlamaları, fark edilme korkusu, ısırma ve rahatsız edici davranışlar görülür. Parmak emme yeniden başlar (Yavuzer, 2003: 135).

2.8.2. Okul Öncesi Dönem:

3-5 Yaş:

Bu yaştaki çocuklar, ilgi ve sevgiye muhtaçtır. Bu dönemde anne ve babanın huzursuz ve hırçın davranışları, çocuklarına gerekli ilgiyi göstermelerine engel olur. Yeterli ilgi göremeyen çocuklar; saldırgan, sinirli ve hiddetli olurlar. Sevgi ve ilgi yetersizliği çocukta gerileme davranışının görülmesine etkindir. Çocuğun özgüveni zedelenir, hayal gücü azalır ve çekingenlik oluşur. Bebeksi tavırlar sergiler, anneden ayrılma çocukta korku ve panik duygusu oluşturur.

5-6 Yaş:

Bu yaş dönemindeki çocuklarda yukarıdaki tepkilere ek olarak; öfke nöbetleri ve huzursuzluklar başlar. Kaygı, rahatsızlık, abartılmış korkular ve yaşananlardan kendini sorumlu hissettiğinden tepki olarak saldırganlık görülebilir. Uyku düzeni alt üst olur, kabus görmeler başlar (Nar, 2006: 45).

2.8.3. Okul Dönemi:

6-8 Yaş:

Bu yaştaki çocuklar olayı algılayabiliyorlar ancak, benîinci yorumlar yaparak, birlikte oldukları anne ya da babaya kızgınlık, öbürüne de bastırılmış saldırganlık duyuyorlar (Bakırcıoğlu, 2002: 115).

9-12 Yaş:

Yapılan araştırmalar bu yaşta annesi ve babası boşanmış çocukların, öbür aile çocuklarından daha fazla çatışmalı olduklarını gösteriyor. Bu yaştaki çocukların

boşanmaya karşı tepkilerini sıralayacak olursak;

- 1) Kendisini aldatılmış hisseder.
- 2) Ebeveyninden gidenin geri geleceğini ümit eder.
- 3) Gidenin artık onu istemediğini düşünür.
- 4) Sürekli üzüntü yaşarlar.
- 5) Gelecekte kaygılıdırlar.
- 6) Duygularını dışa yansıtmayıp kendinde saklarlar.
- 7) Boşanma ve ayrılık üzerine konuşmak istemezler.
- 8) Boşanma olayına utanç gözüyle bakarlar.
- 9) Okul başarıları düşer.
- 10) Güçlerini daha çok oyuna yöneltirler.
- 11) Daha bağımlı, çekingen, suçlayıcı, dikkatsiz ve ilgisiz olurlar.
- 12) Baş ve karın ağrılarından şikayet ederler.
- 13) Uyku düzenleri bozulur, uyuma güçlüğü yaşarlar.
- 14) Arkadaşlarını görmezlikten gelir ve arkadaşları ile arası gittikçe bozulabilir.
- 15) Etrafa karşı kavgacı ve yıkıcı tutumlar sergilerler.
- 16) Anne ve babasına karşı hırçınlaşırlar (Yavuzer, 2003).

2.8.4. Ergenlik Çağındaki Çocuklar:

Boşanmayı çok boyutlu olarak kavrayabiliyorlar. Ancak bu olgu karşısında, çok değişik tepki gösterenlere rastlanıyor. Kimi ergen boşanmanın yasını tutuyor, kimisi duygusal desteğe gereksinim duyuyor, kimisi bağılılık çatışması yaşıyor, kimisi çekilmeyi yeğliyor, kimisi de ailede önemli sorumluluk almanın tadını çıkarıyor.

Boşanma, çocukların ergenlik dönemine değişik biçimde yansıyor. Anne ve babası,

kendisi iki yaşına girmeden önce ayrılmış olan çocuklar, ergenlikte önemli sorunlar yaşamıyor. Anne ve babası, kendisi üç-beş yaşında iken ayrılmış olan erkek çocuklar, ergenlikte saldırganlık, kızlar ise hem saldırganlık hem de okulda başarısızlık sorunlarını yaşıyorlar. Altı- on iki yaşlarında iken anne ve babaları ayrılan erkek çocukları ergenlikte okulu reddediyor. Çocukları delikanlılık çağında boşanan anne ve babanın çocuklarında suçluluk oranı yüksek oluyor (Bakırcıoğlu, 2002: 116).

Boşanma çocukların benlik kavramlarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Okul çağındaki çocuklarda boşanmadan sonra tek ebeveynle birlikte kalma durumundaki çocukta okul başarısızlığı, yalan söyleme, çalma ve cinsel rol zedelenmeleri gibi olumsuz davranışlar izlenebilmektedir. Ders sırasındaki dikkatsizlik ve dalgınlıktan dolayı duygusal gerilime giren çocukta okul başarısı düşer. Anne ve babası boşanmış çocuk, arkadaş grubundan da soyutlanmaktadır. Çünkü kendi ailesini arkadaşlarınınkinden beceriksiz bulduğu için, arkadaşlarının yaşamlarına gıpta eder, kendini onlardan ayır eder.

Yapılan araştırmalara göre çocukluk yıllarında boşanmanın meydana getirdiği sonuçlar çocuğu yetişkinlikte de etkileyebilmektedir. Yetişkinlikteki kişilik bozukluğu, nevroz, suçluluk ve intihar girişimleri ile dağılmış bir aileden gelmiş olmak arasında ilişki olduğu saptanmıştır (Tezcan, 1995: 158).

2.9. BOŞANMA İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde boşanma ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Boşanma ile ilgili cevap aranacak sorulardan biri de boşanmanın çocuk üzerindeki etkisinde cinsiyet farklılığı görülüp görülmediği ile ilgilidir. Bu yönde yapılan araştırmalar doğrultusunda erkek çocuklarının kızlara göre boşanmadan daha fazla etkilenip zarar gördükleri saptanmıştır.

Yapılan incelemeler göre erkek çocukları kendilerini daha yalnız hissederler, çevreden onlara gösterilen ilgi daha azdır. Boşanan ailelerde çocuklar genellikle annenin yanında kaldığından, kızlar bir anne modelini sürekli görebilir, ancak erkek çocuklar baba modelinden yoksun kalırlar.

Boşanmanın uzun süreli etkilerine baktığımızda çocuğun boşanma sırasındaki yaşının önemli bir etken olduğunu görüyoruz. Wallerstein ve Kelly (1980) yaptıkları

araştırmalarda 5 yaşından küçük çocukların boşanmadan hemen sonra belirgin davranış bozuklukları gösterdiğini kanıtlamıştır. Bu davranış bozuklukları zaman içerisinde düzelmiş ve annesi babası boşanıırken daha yüksek yaşta olan diğer çocukların davranışlarından farksız duruma gelmiştir.

Boşanmanın uzun süreli etkilerine bakmak için Wallerstein ve Kelly'nin yaptıkları araştırmalar çocukların üçte birinin boşanmadan beş yıl sonra son derece mutlu, başarılı diğer üçte ikisinin ise mutsuz, başarısız olduğunu gösterir.

Boşanmış aileden gelen çocuklar kendi evliliklerinde başarılı olabilirler mi sorusu üzerine yapılan araştırmalar birbirleriyle çelişen sonuçlar vermektedir. Price-Bonham ve Balswick (1980) bu konuda yapılan araştırmaları gözden geçirdikten sonra şu sonuca varmışlardır;

Boşanmış aileden gelen bireyler kendi evliliklerinde boşanma eğilimini biraz daha belirgin olarak gösterirler, ancak aradaki fark o kadar büyük değildir. Yukarıda ki araştırmacıların vardığı sonuçları kabul etmeyen başka psikologlar kendi araştırmalarında, boşanmış ve boşanmamış aileden gelen bireylerin boşanma sayısı arasında anlamlı herhangi bir fark bulamamışlardır.

Araştırmaların birbirleriyle çelişen sonuçlar vermelerinin bir nedeni boşanma faktörünün dışında başka hiçbir faktörü işin içine katmamış olmalarıdır. Aileler birbirinden büyük farklılıklar gösterebilirler. Örneğin, ocuğun boşanmadan etkilenip etkilenmemesinde, ana babanın boşanma anında birbirlerine davranma biçimleri önemli rol oynar. Birbirlerine saygı ile davranabilmiş, çocuklar önünde kavga etmekten kaçınmış ana-babaların çocukları, günlük yaşamlarına daha çabuk uyum gösterir. Bir başka önemli faktör de, boşanmadan sonra çocuğun hem anne hem de babayla ilişkisini sürdürebilme olanağıdır.

Yapılan başka araştırmalarda babanın yokluğu en çok erkek çocuklar üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Bu nedenle Amerika'da (Big Brother) adı altında gönüllülerden oluşan bir kuruluş vardır. Erkek çocuğu olan boşanmış anne, buraya başvurarak, oğluyla haftada üç- dört saat birlikte olacak, onunla oynayacak gönüllü bir yetişkin erkek ister. Topluma hizmet amacıyla buraya başvuran gönüllüler böylece, babasız erkek çocuklarına "ağabeylik" ya da "babalık" yaparlar (Cüceloğlu, 1998: 383).

Bu konuda 1980 ve 1984'te ABD Kaliforniya bölgesinde yapılan iki ayrı çalışmanın bulgularının birbirinin aynısı olduğu görülmüştür. Araştırmacılar 60 ayrı aileden 131 çocuğu incelemişler. İlk değerlendirme ayrılıktan 1 ay sonra, ikincisi 13 ay sonra yapılmıştır. 5 ve 10. yıllarda çocuklar tekrar değerlendirilmiş, araştırmalar genç ve daha büyük çocuklar olmak üzere iki grup halinde yürütülmüştür.

Bulgulara göre; anneye verilen çocuklar ilk iki yıl içinde daha fazla sorun çıkarmışlardır. Çocuklardaki farklı tepkiler çocukların kendi özelliklerinden, ayrılan ana baba arasındaki genel ilişki düzeyinden ve çocuğun yanında kaldığı kişiden sağladığı bakımın derecesinden etkilendiğinin sonucuna varmışlardır.

Psikiyatri dergilerinden birinde yer alan araştırmaya göre, 44'ü 6-12 yaşlarında olan 100 çocuk incelenmiştir. Araştırmaya göre çocukların yaşı büyüdükçe evdeki anne baba huzursuzluğundan daha az endişe duymuş, fakat anne veya babadan birinin tarafını tutma ve onun yanında yer alma eğilimini daha çok göstermişlerdir.

1984-1985 yıllarında, Psikiyatri Anabilim Dalı Çocuk Psikiyatrisi bölümüne ruhsal sorunları nedeniyle başvuranlar arasından, anne babası boşanmış olan 40 örnek olay, anne babası boşanmamış olan, ancak uzun süredir şiddetli geçimsizlik tanımlanan 46 örnek olay ile, anne baba arasındaki ilişkilerde belirgin sorun tanımlayan 46 olay rasgele seçilmiştir. Buna göre boşanmış ailelerde çocuklarda davranış bozuklukları ve duygusal bozukluklar, anne ve babalarda ilgisiz ve tutarsız tutum, babalarda alkol alışkanlığı, kişilik bozukluğu, kardeş sıralamasında tek çocuk olma, istatistiksel olarak anlamlı derecede denetim grubundan yüksek bulunmuştur.

Cooney ve arkadaşları 18 erkek ve 21 kız üniversite öğrencisi gençler üzerinde araştırmalar yapmışlardır. Gençler önce sosyo-ekonomik bilgileri toplayan ve anne babalarının ayrılığına karşı duygularını ve uyumlarını soruşturan bir ankete yanıt vermişler, sonra araştırmacılar tarafından derinliğine görüşmeye alınmışlardır. Üçüncü aşamada bu gençlere testler uygulanmıştır. Araştırma, gençliğin bu dönemlerinde de, gencin uyumu konusunda aile dengesinin önemli olduğunu göstermiştir. Gençliğin üçte birinde anne baba ayrılığına karşı başlangıçta duydukları huzursuzluk yavaş yavaş azalmış ve hatta bunlar önceye oranla daha rahatlamışlardır. Geri kalan üçte ikisinde ise duygusal sorunlar boşanmadan hemen sonra çok yüksek bulunmuş. Ancak gençlerin yarısından fazlasının annesiyle, üçte birinde babasıyla ilişkileri eskiye oranla daha

iyilemiştir. Gençler anne ve babalarıyla daha çok birlikte olabilmışler, onlardan daha fazla anlayış görmeye başlamışlardır. Gençleri en çok üzen konulardan biri ana babadan birinin tarafını tutma zorunluluğu etrafında yoğunlaşmıştır. Kızgınlık, en sık duyulan tepki iken, anne veya babanın geleceği ile ilgili endişeler gençlerin %77' sinde gözlenmiştir.

Hetherington ve arkadaşlarının yaptığı bir başka araştırmada (1982) ayrılan eşlerin yeniden evlenmesi halinde, diğer eş de kızgınlık, panik, kaybetme duyguları hatta depresyon gibi tepkilerin yaygın bulunduğunu bildirmişlerdir. Anne veya babanın yeniden evlenmesi durumunda çocuklarla olan ilişkileri etkilenmiş ve azalmıştır. Araştırma bulgularına göre üvey annenin ya da babanın eski evliliğinden olan çocuklarını da beraberinde getirmesi daha büyük sorunlara ve evlilik yaşamını daha az doyurucu hale gelmesine yol açmaktadır.

Başka bir araştırmaya göre ise; genç erkeklerin genellikle üvey baba ile iyi ilişkiler kurdukları gözlenmiştir. Yapılan araştırmalarda ayrılmamış olmakla birlikte aile içinde sürekli kötü ana-baba ve çocuk ilişkileri yaşamış gençlerde depresyon, ana- babaları ayrılmış gençlerden daha sık ortaya çıktığı görülmüştür (Ekşi, 1990: 40-42).

2.10. BOŞANMAYI ÖNLEME KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.10.1 Evlilik Öncesinde ve Devamında Boşanmayı Önleme Konusunda Yapılan Çalışmalar:

Türkiye'de boşanmayı önlemek amacıyla öncelikle evlilik öncesi tedbirler alınmıştır. Bunun için çeşitli illerde uzman kişiler tarafından evlilik öncesi iletişim seminerleri, aile ve evlilik seminerleri verilmektedir. Bu seminerlerin yanı sıra Evlilik Öncesi Danışma Merkezleri, Aile ve Evlilik Terapileri Derneği ile Aile Danışma Merkezleri kurulmuştur. Bu merkezler aile yaşamını korumak, desteklemek ve sorunların çözümüne destek olmak amacıyla bireylere hizmet verilen yerlerdir.

- 1) **Evlilik Öncesi Danışma Merkezleri:** Üyeleri evli veya beraber yaşayan çiftlerdir. Buradaki amaç evlilik içi iletişim, uyumu artırarak evlilik ilişkisini yeniden düzenlemek, var olan ilişkiyi yeniden düzenlemek ve eşlerde görülen davranış bozukluklarını ortadan kaldırmaktır. Burada uyumu bozan davranış kalıpları ortadan kaldırılır, denge ve düzen sağlanmasına çalışılır.

- 2) **Aile ve Evlilik Terapileri Derneği:** Bireylerin, çiftlerin, ailelerin verimli ve başarılı bir yaşam için hedeflediği değişim süreçlerine bilimsel temelli, hızlı ve uygulanabilir çözümler sunmayı hedefler.
- 3) **Aile Danışma Merkezleri:** Aile hayatının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yoluyla ailenin refahı, mutluluğu ve bütünlüğünün sağlanması, uyumlu aile ilişkilerine katkıda bulunulması, aileyi bir arada tutan bağların kuvvetlendirilmesi, aile üyelerinin kişiliklerinin sağlıklı biçimde gelişmesi, birey olma potansiyellerinin güçlendirilmesi ve toplumsal yaşama uyumlarının sağlanması, sağlıklı çocuk yetiştirme bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi ile aile sisteminde özgürlük, sorumluluk ve toplumsal değerler arasında bir denge sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu merkezlerde evliliğe hazırlık eğitimleri verilmektedir. Bunların yanı sıra eşler arası anlaşmazlık, boşanma öncesi ve sonrası yaşanan sorunların giderilmesi konusunda da mesleki çalışmalar sürmektedir.

2.10.2 Boşanma Sonrası Yapılan Çalışmalar:

Boşanma sonrası çiftlere çeşitli psikolojik destek seminerleri verilmektedir. Aile Danışma Merkezleri yine bu alanda çalışmalarını sürdürmektedir. Buna ilave olarak boşanan kadınlar için Kadın Konukevleri, Kadın Danışma Merkezleri hizmet vermektedir.

- 1) Kadın Konukevleri: Kısaca eşler arası anlaşmazlıklar nedeniyle evinin terk eden veya eşleri tarafından terk edilen, boşanma ya da eşinin ölümü nedeniyle ekonomik ve sosyal sıkıntı içine düşmüş kadınlara hizmet vermektedir.
- 2) Kadın Danışma Merkezleri: Boşanma olaylarında, erkeklerin ikinci eş alma durumlarında, terk edilme olaylarında kadınlara yol göstermektedirler (www.shcek.gov.tr).

2.11. TÜRKİYEDE BOŞANMA İLE İLGİLİ YAPILAN İSTATİSTİKLER

2.11.1. 2001- 2005 YILLARI BOŞANMA SAYISI

Tablo 1. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre 2001-2005 Yılı Boşanma Sayıları

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Orta Anadolu	6326	6642	6212	5686	5830
Niğde	325	370	402	317	388

Tablo 1 incelendiğinde, İstatistiki Bölge Birimleri sınıflamasına göre 2001-2005 yılları arası boşanma sayılarına göre 2001 yılında Orta Anadolu’da boşanma sayısı 6326 iken Niğde’de boşanma sayısı 325, 2002 yılında Orta Anadolu’da boşanma sayısı 6642 iken Niğde’de 370, 2003 yılında Orta Anadolu’da bu sayı 6212 olmuş ve bunların 402’si Niğde olarak verilmiştir. 2004 yılına bakıldığında Orta Anadolu’da boşanan 5686 kişiden 317’si Niğde’de’dir. 2005 yılında Orta Anadolu’da boşanan kişi sayısı 5830 iken Niğde’de boşanan kişi sayısı 388’dir. Tablo incelendiğinde, Orta Anadolu’da boşanma sayısı 2004 yılında düşmüş fakat 2005 yılında tekrar yükselişe çıkmıştır. Niğde ilinde boşanan kişi sayısı 2004 yılında biraz düşmüş 2005 yılında tekrar yükselmeye başlamıştır.

2.11.2. 2001-2005 YILLARI KABA BOŞANMA ORANLARI

Tablo 2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına Göre 2001-2005 Yılı Kaba Boşanma Oranları

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Orta Anadolu	1.51	1.58	1.47	1.34	1.37
Niğde	0.93	1.05	1.13	0.88	1.07

Tablo 2’de ki verilere göre 2001 yılında ki kaba boşanma oranı Orta Anadolu’da 1.51 iken Niğde’de 0.93’tür. 2002 yılına bakıldığında Orta Anadolu’da ki 1.58’ lik boşanma oranının 1.05’i Niğde’de’dir. 2003 yılında ise Orta Anadolu’da bu oran 1.47, Niğde’de ise 1.13 tür. 2004 yılında Orta Anadolu’da ki kaba boşanma oranı düşüşe geçmiş aynı şekilde bu oran Niğde ilinde de düşüşe geçerek 0.88 olmuştur. 2005 yılında boşanma oranı tekrar yükselmiş, Orta Anadolu’da 1.37, Niğde ilinde ise 1.07 olmuştur.

2.11.3. 2003-2005 NEDENLERİNE GÖRE BOŞANMA SAYILARI

Tablo 3. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2003 Yılı

	Orta Anadolu	Niğde
Toplam	6212	402
Zina	8	1
Cana kast ve pek fena muamele	-	-
Cürüm ve haysiyetsizlik	2	-
Terk	17	2
Akıl hastalığı	3	1
Geçimsizlik	5849	391
Diğer	37	-
Bilinmeyen	296	7

Tablo 3 incelendiğinde, 2003 yılında Orta Anadolu’da 6212 boşanma olmuştur. Nedenlerine bakıldığında, 6212 kişiden 5849’ u geçimsizlik nedeni ile boşanmıştır. En fazla geçimsizlik nedeni ile boşanma gerçekleşmiştir. Sırasıyla bilinmeyen nedenlerle boşanma 296, diğer nedenlerle boşanma 37, terk nedeni ile 17, akıl hastalığı nedeni ile 3, cürüm ve haysiyetsizlik nedeni ile boşanan 2 kişi olmuştur. Cana kast ve pek fena muamele nedeni ile boşanma olmamıştır. Aynı yılda Niğde’de gerçekleşen 402 boşanmadan 391’i geçimsizlik nedeni ile gerçekleşmiştir. Geri kalan 11 boşanmanın 7’si bilinmeyen, 2’si terk, 1’i zina ve 1’i de akıl hastalığı nedeni ile olmuştur.

Tablo 4. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2004 Yılı

	Orta Anadolu	Niğde
Toplam	5686	317
Zina	6	1
Cana kast ve pek fena muamele	-	-
Cürüm ve haysiyetsizlik	1	-
Terk	20	1

Akıl hastalığı	3	2
Geçimsizlik	5430	308
Diğer	57	2
Bilinmeyen	169	3

Tablo 4'e göre, 2004 yılında Orta Anadolu'da ki toplam 5686 boşanmadan 5430 tanesi geçimsizlik nedeni, 169 tanesi bilinmeyen, 57 tanesi diğer nedenler, 20 tanesi terk, 6 tanesi zina, 3 tanesi akıl hastalığı ve 1 tanesi ise cürüm ve haysiyetsizlik nedeni ile gerçekleşmiştir. Yine cana kast ve pek fena muamele nedeni ile boşanma olmamıştır. Niğde ilinde ki 317 boşanmanın 308' i geçimsizlik, 3'ü bilinmeyen, 2 tanesi akıl hastalığı ve diğer, 1 tanesi ise zina ve terk nedeni ile olmuştur. Cana kast ve pek fena muamele nedeni ile cürüm ve haysiyetsizlik nedeni ile boşanma olmamıştır. 2004 yılına bakıldığında geçimsizlik nedeni ile boşanma fazladır.

Tablo 5. İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması ve Nedenlerine Göre Boşanmalar 2005 Yılı

	Orta Anadolu	Niğde
Toplam	5830	388
Zina	10	4
Cana kast ve pek fena muamele	3	-
Cürüm ve haysiyetsizlik	12	-
Terk	24	4
Akıl hastalığı	7	-
Geçimsizlik	5570	366
Diğer	108	5
Bilinmeyen	96	9

Tablo 5 incelendiğinde, 2005 yılında gerçekleşen 5830 boşanmanın 5570' geçimsizlik, 108' i diğer, 96' sı bilinmeyen, 24'ü terk, 12'si cürüm ve haysiyetsizlik, 10'u zina, 7'si akıl hastalığı ve 3 ise cana kast ve pek fena muamele nedeni ilelerdir. Niğde ilindeki 388 boşanmadan 366'sı geçimsizlik, 9 tanesi bilinmeyen, 5 tanesi diğer, 4 tanesi ise zina ve terk nedeni ile gerçekleşmiştir. Akıl hastalığı, cana kast ve pek fena muamele, cürüm ve haysiyetsizlik nedenleri ile boşanma olmamıştır. 2005 yılında boşanma davalarının çoğu yine geçimsizlik nedeni ile olmuştur.

2.11.4. 2003-2005 YAŞ GRUPLARINA GÖRE BOŞANMA SAYILARI

Tablo 6. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2003 Yılı

		Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Orta Anadolu	A	6212	44	640	1587	1344	982	608
	B	6212	353	1407	1391	1093	749	493
Niğde	A	402	5	40	93	94	49	43
	B	402	34	82	89	75	45	22

A:Erkek

B:Kadın

Tablo 6 incelendiğinde, 2003 yılında gerçekleşen boşanmaların sayısının yaş gruplarına göre bakıldığında, Orta Anadolu’da boşanan 6212 kişiden 16-19 yaş grubu boşanan erkek sayısı 44, 20-24 yaş grubu 640, 25-29 yaş grubu arası 1587, 30-34 yaş grubu arası 1344, 35-39 yaş grubu arası 982, 40-44 yaş grubu arası 608 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanan 353 kişi, 20-24 yaş grubu arası 1407, 25-29 yaş grubu arası 1391, 30-34 yaş aralığı 1093, 35-39 yaş aralığı 749, 40-44 yaş grubu arası 493 kişidir. Niğde ilinde boşanan 402 kişiden 16-19 yaş aralığı boşanan erkek sayısı 5, 20-24 yaş arası 40, 25-29 yaş arası 93, 30-34 yaş arası, 94, 35-39 yaş arası 49, 40-44 yaş arası 43 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanma sayısı 34, 20-24 yaş arası 82, 25-29 yaş arası 89, 30-34 yaş arası 75, 35-39 yaş arası 45, 40-44 yaş grubu arası 22 kişidir. Tabloya göre 2003 yılında erkeklerde en fazla boşanma yaşı Orta Anadolu’da 25-29 yaş aralığında, Niğde’de 30-34 yaş aralığında, kadınlarda ise Orta Anadolu’da 20-24 yaş aralığında, Niğde’de 25-29 yaş aralığında gerçekleşmiştir.

Tablo 7. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2004 Yılı

		Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Orta Anadolu	A	5686	33	618	1355	1235	847	578
	B	5686	277	1347	1236	969	732	444
Niğde	A	317	2	34	84	62	40	37
	B	317	25	76	58	52	42	23

Tablo 7 incelendiğinde, 2004 yılında gerçekleşen boşanmaların sayısının yaş gruplarına göre bakıldığında, Orta Anadolu’da boşanan 5686 kişiden 16-19 yaş grubu boşanan erkek sayısı 33, 20-24 yaş grubu 618, 25-29 yaş grubu arası 1355, 30-34 yaş grubu arası 1235, 35-39 yaş grubu arası 847, 40-44 yaş grubu arası 578 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanan 277 kişi, 20-24 yaş grubu arası 1347, 25-29 yaş grubu arası 1236, 30-34 yaş aralığı 969, 35-39 yaş aralığı 732, 40-44 yaş grubu arası 444 kişidir. Niğde ilinde boşanan 317 kişiden 16-19 yaş aralığı boşanan erkek sayısı 2, 20-24 yaş arası 34, 25-29 yaş arası 84, 30-34 yaş arası, 62, 35-39 yaş arası 40, 40-44 yaş arası 37 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanma sayısı 25, 20-24 yaş arası 76, 25-29 yaş arası 58, 30-34 yaş arası 52, 35-39 yaş arası 42, 40-44 yaş grubu arası 23 kişidir. Tabloya göre 2004 yılında erkeklerde en fazla boşanma yaşı Orta Anadolu’da ve Niğde’de 25-29 yaş aralığında, kadınlarda ise 20-24 yaş aralığında gerçekleşmiştir.

Tablo 8. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Yaş Gruplarına Göre Boşanmalar 2005 Yılı

		Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Orta Anadolu	A	5830	18	616	1489	1266	897	565
	B	5830	282	1338	1368	1061	681	440
Niğde	A	388	-	41	101	80	69	37
	B	388	18	101	79	79	46	26

Tablo 8 incelendiğinde, 2005 yılında gerçekleşen boşanmaların sayısının yaş gruplarına göre bakıldığında, Orta Anadolu’da boşanan 5830 kişiden 16-19 yaş grubu boşanan erkek sayısı 18, 20-24 yaş grubu 616, 25-29 yaş grubu arası 1489, 30-34 yaş grubu arası 1266, 35-39 yaş grubu arası 897, 40-44 yaş grubu arası 565 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanan 282 kişi, 20-24 yaş grubu arası 1338, 25-29 yaş grubu arası 1368, 30-34 yaş aralığı 1061, 35-39 yaş aralığı 681, 40-44 yaş grubu arası 440 kişidir. Niğde ilinde boşanan 317 kişiden 16-19 yaş aralığı boşanan erkek sayısı yok, 20-24 yaş arası 41, 25-29 yaş arası 101, 30-34 yaş arası, 80, 35-39 yaş arası 69, 40-44 yaş arası 37 kişidir. 16-19 yaş grubu arası bayanlarda boşanma sayısı 18, 20-24 yaş arası 101, 25-29 yaş arası 79, 30-34 yaş arası 79, 35-39 yaş arası 46, 40-44 yaş grubu arası 26 kişidir. Tabloya göre 2005 yılında erkeklerde en fazla boşanma yaşı Orta Anadolu’da ve

Niğde’de 25-29 yaş aralığında, kadınlarda ise 25-29,Niğde’de ise 20-24 yaş aralığında gerçekleşmiştir.

2.11.5. 2003-2005 EVLİLİK SÜRESİNE GÖRE BOŞANMA SAYILARI

Tablo 9. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2003 Yılı

	Toplam	1 yıldan az- 5 yıl	6-10	11-15	16+
Orta Anadolu	6212	2896	1353	802	1161
Niğde	402	186	94	44	78

Tablo 9 incelendiğinde, 2003 yılında evlilik süresine göre boşanma sayıları Orta Anadolu’da 6212 kişiden ilk 5 yıl içinde boşanan sayısı 2896, 6-10 yıl arası 1353, 11-15 yılları arası 802, 16 ve üstü evlilik yılında ise 1161 kişidir. Niğde ilinde 402 boşanma sayısından 186’sı ilk 5 yıl içinde, 94’ü 6-10 yılları arasında, 44’ü 11-15 yılları arasında ve 78’si ise 16 yıl ve üstün de boşanmıştır. Tablodaki sonuçlara göre 2003 yılında Orta Anadolu’da ki ve Niğde’de ki boşanma sayısı evliliğin ilk 5 yılında en fazladır.

Tablo 10. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2004 Yılı

	Toplam	1 yıldan az- 5 yıl	6-10	11-15	16+
Orta Anadolu	5686	2748	1220	662	1056
Niğde	317	159	60	42	56

Tablo 10 incelendiğinde, 2004 yılında evlilik süresine göre boşanma sayıları Orta Anadolu’da 5686 kişiden ilk 5 yıl içinde boşanan sayısı 2748, 6-10 yıl arası 1220, 11-15 yılları arası 662, 16 ve üstü evlilik yılında ise 1056 kişidir. Niğde ilinde 317 boşanma sayısından 159’u ilk 5 yıl içinde, 60’ü 6-10 yılları arasında, 42’ü 11-15 yılları arasında ve 56’si ise 16 yıl ve üstün de boşanmıştır. Buna göre 2004 yılında Orta Anadolu’da ki ve Niğde’de ki boşanma sayısı evliliğin ilk 5 yılında en fazladır.

Tablo 11. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve Evlilik Süresine Göre Boşanmalar 2005 Yılı

	Toplam	1 yıldan az- 5 yıl	6-10	11-15	16+
Orta Anadolu	5830	2843	1285	731	971
Niğde	388	177	94	51	66

Tablo 11 ‘e göre, 2005 yılında evlilik süresine göre boşanma sayıları Orta Anadolu’da 5830 kişiden ilk 5 yıl içinde boşanan sayısı 2843, 6-10 yıl arası 1285, 11-15 yılları arası 731, 16 ve üstü evlilik yılında ise 971 kişidir. Niğde ilinde 388 boşanma sayısından 177’si ilk 5 yıl içinde, 94’ü 6-10 yılları arasında, 51’ü 11-15 yılları arasında ve 66’si ise 16 yıl ve üstün de boşanmıştır. Buna göre 2005 yılında Orta Anadolu’da ki ve Niğde’de ki boşanma sayısı evliliğin ilk 5 yılında en fazladır (TÜİK, 2006: 1-109).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubu tanımlanmış, veri toplama aracının hazırlanması, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili bilgiler üzerinde durulmuştur.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma, problemin ilgili olduğu alan ile verilerin çözümlenmesinde kullanılan teknikler bakımından nitel bir çalışmadır. Bu çalışma ile Niğde ilindeki boşanma oranları ve ildeki boşanmanın sosyolojik ve psikolojik nedenleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma yöntemi olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Görüşme Yöntemi (mülakat); “Belli bir amaçla yüz yüze gelen iki veya daha fazla kişinin, sözel ve sözel olmayan davranış ve teknikler kullanılarak yaptıkları bir etkileşim süreci” olarak tanımlanabilir. Genel nitelikleri yönünden görüşme iki kişi arasında yapılır. Bunlardan biri “görüşmeci” diğeri ise iletişim sürecinin diğeri ucunda yer alan bir başka kişidir.

Görüşme bireyin nitelikleri, görüş ve düşünceleri hakkında objektif bilgi toplama, bilgi verme, kişisel yardım veya davranış değişikliğini gerçekleştirme gibi amaçlara yönelik olabilir (Özgüven, 1998: 105).

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Çalışmanın evrenini Niğde ili’nde bulunan boşanmış erkek ve bayanlar oluşturmaktadır.

Örnekleme ilgili bilgiler Tablo 1’ de gösterilmiştir.

Tablo 12. Araştırmada Görüşme Yapılan Kişiler ve Sayıları

Cinsiyet	Görüşülen Kişi Sayısı	%
Kadın	15	60
Erkek	10	40
Toplam	25	100

Tablo 12’e göre boşanmış 15 kadın ve boşanmış 10 erkek olmak üzere toplam 25 kişi ile görüşülmüştür.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Verilerin toplanmasında “yüz yüze görüşme” yöntemi kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme yönteminin kullanılmasındaki amaç iletişimin daha kolay kurulabilmesi ve verilerin derinliğine ölçülebilmesi içindir. Ayrıca görüşme yöntemi karmaşık bir teknik olmayıp, bu yolla elde edilen bilgiler güvenilirdir. Görüşme yapılan kişilerle Ek’te verilen Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılarak görüşme yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 60 dakika sürmüştür. Yapılan görüşme türü standart/açık uçlu bir görüşmedir. Görüşme yapılan her kişiye aynı sorular sorulmuştur.

Görüşme yapılacak kişilerin seçilmesi konusunda, boşanma davası bitmiş halen Niğde’de oturan kadın ve erkekler avukatlar aracılığıyla bulunmuş telefonla aranmış, ricası alınmış ve görüşmeyi kabul edenlerle görüşme yapılmıştır.

Görüşme sırasında, görüşme yapanların hepsi görüşmenin kayıt edilmesini istememiştir. Ayrıca kişilerin hepsi isimleri belirtmek istememişler ve rumuz kullanılmışlardır.

Görüşmecilere yöneltilen görüşme formundaki sorular birer birer sorulmuş, cevapları kağıtlara not edilmiş ve alınan cevaplar tek tek analiz edilip yorumlanmıştır.

3.4. VERİ TOPLAMA ARACININ HAZIRLANMASI

Verilerin toplanmasında Ek’te kullanılan Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşme formunda bulunan sorularda kimlik bilgilerine yer verilmemiştir. Görüşme soruları hazırlanırken görüşmecilere konu ile ilgili önceden

bilgi verilmiş sorular ardı ardına sorulmuştur.

Görüşme formundaki sorular, kişilerin görüşlerinin alınması nedeniyle açık uçlu olarak hazırlanmıştır.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Verilerin çözümlenmesinde görüşme yapılan kişilerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar not alınmış ve bu cevaplar yazılı hale getirilerek analiz edilip yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında bulunan boşanmış kişilerden ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

15 kadın ve 10 erkek olmak üzere toplam 25 boşanmış çift üzerinde araştırma yapılmıştır. Benzer boşanma davaları araştırmaya dahil edilmemiştir. Görüşme yöntemi ile ve Türkiye İstatistik Kurumundan alınan verilere göre Niğde ilindeki boşanma oranları ve nedenleri araştırılmış alınan sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmaya göre;

4.1. YILLARA GÖRE BOŞANMA ORANLARI

Türkiye İstatistik Kurumundan ve MERNİS' ten elde edilen bilgiler dahilinde 2001 ve 2005 yılları arasında yapılan araştırmalara göre, 2001 yılındaki boşanma sayısı 325 iken 2005 yılında 388' e çıkmıştır. 2006 yılında açılan 407 davanın bir kısmının da davası halen sürmektedir. Yapılan araştırmalar Niğde ilindeki boşanma sayılarının yıllara göre artış gösterdiği görülmektedir.

4.2. NEDENLERİNE GÖRE BOŞANMA SAYILARI

Elde edilen bilgilere göre; Niğde ilindeki 2003-2005 yılları arasındaki nedenlerine göre boşanmalar incelendiğinde, ilk sırayı geçimsizlik nedenine göre boşanmalar almıştır. 2003 yılında boşanan 402 kişi içinde geçimsizlik nedeni ile boşanma 391 iken, zina ve akıl hastalığı ile boşanma sayısı 1, terk nedeni ile boşanma sayısı 2 ve bilinmeyen nedenlerle boşanma sayısı 7 olarak hesaplanmıştır.

2004 yılında yapılan sayım da Niğde ilindeki 317 boşanma sayısının 308' geçimsizlik, 2 tanesi akıl hastalığı ve diğer, 1 tanesi zina ve terk ve 3 tanesi de bilinmeyen nedenlerle gerçekleşen boşanmadır.

2005 yılında elde edilen verilere göre 388 tane boşanma içinden 366 tanesi geçimsizlik nedeni ile, 4 tanesi zina ve terk ile, 5 tanesi diğer nedenlere göre ve 9 tanesi de bilinmeyen nedenlere göre boşanma olarak kayda geçmiştir. Yukarıda elde edilen veriler doğrultusunda da Niğde ilindeki boşanma nedenlerinin ilk sırasını geçimsizlik nedeni ile boşanma almaktadır.

4.3. YAŞ GRUPLARINA GÖRE BOŞANMA SAYILARI

Niğde ilinde 2003 yılında gerçekleşen 402 boşanma sayısının erkeklerde 16-19 yaş arası 5, 20-24 yaş arası 40, 25-29 yaş arası 93, 30-34 yaş arası 94, 35-39 yaş arası 49 ve 40-44 yaş arası 43 olarak hesaplanmıştır. Aynı yıl kadınlarda; 16-19 yaş arası 34, 20-24 yaş arası 82, 25-29 yaş arası 89, 30-34 yaş arası 75, 35-39 yaş arası 45 ve 40-44 yaş arası 22 kişidir.

2004 yılında toplam 317 boşanma sayısında erkeklerdeki yaş sayısına göre boşanmada 16-19 yaş arası 2, 20-24 yaş arası 34, 25-29 yaş arası 84, 30-34 yaş arası 62, 35-39 yaş arası 40 ve 40-44 yaş arası 37 kişidir. kadınlarda ki boşanma sayısı; 16- 19 yaş arası 25, 20-24 yaş arası 76, 25-29 yaş arası 58, 30-34 yaş arası 52, 35-39 yaş arası 42 ve 40-44 yaş arası 23 kişi olarak görülmektedir.

2005 yılına baktığımızda 388 boşanan kişi arasından erkeklerde 16-19 yaş arası boşanan olmamış, 20-24 yaş arası 41, 25-29 yaş arası 101, 30-34 yaş arası 80, 35-39 yaş arası 69 ve 40-44 yaş arası boşanma sayısı 37 olarak saptanmıştır. Kadınlarda ise aynı yıl boşanma sayısı 16-19 yaş arası 18, 20-24 yaş arası 101, 25-29 yaş arası 79, 30-34 yaş arası 79, 35-39 yaş arası 46 ve 40-44 yaş arası 26 kişi olarak hesaplanmıştır.

Yukarıdaki verilere göre erkeklerde boşanmanın en çok olduğu yaş aralığı 25 ve 35 yaşları arasında görülmektedir.

Kadınlarda ise boşanmanın görüldüğü yaş seviyesi düşmüş olup en çok 20 ve 30 yaş aralığındadır.

4.4. EVLİLİK SÜRESİNE GÖRE BOŞANMA SAYILARI

2003 yılında evlilik süresine göre boşanma sayıları 5 ve 5 yıldan az olanların sayısı toplam 186 kişi olup, 6-10 yıl arası 94, 11-15 yılları arası 44 ve 16 yıl ve üstü evli olup boşanan sayısı 78 kişidir.

2004 yılındaki evlilik süresine göre boşanma sayılarına baktığımızda; 317 kişinin 5 yıl ve altı evlilik süresine göre boşanma sayıları 159 iken, 6 ve 10 yıl arası 60, 11-15 yıl arası 42 ve 16 yıl ve üstü evliliklerde boşanma sayısı 56 dır.

2005 yılında yapılan sayımlara göre evliliğinin ilk 5 yılı içinde boşanan kişi sayısı 177 kişi iken, 6-10 yıl arası evliliklerde sayı 94, 11-15 yıllık evliliklerde sayı 51 ve 16 yıl ve daha üstü evliliklerde bu sayı 66 kişi olarak hesaplanmıştır.

Yukarıda verilen istatistikler incelendiğinde Niğde ilindeki evlilik süresine göre boşanma sayıları en çok evliliğin ilk 5 yılları arasında görülmektedir.

4.5. GÖRÜŞME FORMU

Araştırmanın amacı, Niğde ilindeki boşanmaların Sosyolojik ve Psikolojik nedenlerini ortaya koymak ve boşanmanın ortaya çıkardığı sonuçları toplumsal ve bireysel düzeyde ele alıp incelemektir.

GİRİŞ

Merhaba, hoş geldiniz. Niğde ilindeki Boşanma oranları ve Niğde ilindeki boşanmaların sosyolojik- psikolojik nedenleri ortaya koymak için bir araştırma yapıyorum. Bu araştırma ile ilimizdeki boşanma nedenlerini ve oranlarını öğrenebilecek ve elde edilen bulgulara göre boşanmayı önleme konusunda neler yapılması ile ilgili fikir elde edilebileceğimiz düşünülmektedir.

Yapacağım tüm görüşmelerde elde edilen bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli kalacaktır. Sizde izninizle söylenenleri unutmamak ve de zamanı iyi kullanmak için görüşmeyi kısa notlarla kaydetmek istiyorum. Görüşme süremiz yaklaşık bir saat sürecektir.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Şimdi sorularımıza geçelim.

Görüşülen Kişi:

Cinsiyet:

Yaş:

SORU 1) Boşandığınızda Kaç yıllık evliydimiz? Kaç yıl evli kaldınız?

SORU 2) Ne tür bir evlilik yaptınız? Kısaca açacak olursak anlaşmalı mı görücü usulü mü?

SORU 3) Eşinizin ya da sizin ilk evliliğiniz mi?

SORU 4) Çocuğunuz var mı?

SORU 5) Çocuğunuz varsa cinsiyeti nedir? Kaç yaşında?

SORU 6) Çocuğunuz varsa şuan kiminle kalıyor? Sizinle mi, eşinizle mi veya aile büyüklerinden biriyle mi kalıyor?

SORU 7) Eşinizle ayrı olduğunuzdan dolayı şuan kiminle kalıyorsunuz?

SORU 8) Çalışıyor musunuz? Düzenli bir geliriniz var mı?

SORU 9) Peki eski eşiniz çalışıyor mu? Ne iş yapıyor?

SORU 10) Ailenizde boşanmış bir kişi var mı?

SORU 11) Geçimsizlik nedeniniz nedir? Anlatabilir misiniz?

Görüşülen Kişi: D.A

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 30

- 1) Eşimle ben 5 yıllık evli kaldık.
- 2) Zorla evlendirildim. Eşim anneme ve babama yardım olsun diye belli bir miktar para vermişti. Onlarda o parayla hacıya gittiler. Eski eşim bize gelip gittikçe beni görüp beğenmiş istemeye geldi. Bana fikrim bile sormadan kabul ettiler. Kısaca zorla evlendirildim.
- 3) Eşimin ikinci benim ilk evliliğimdi.
- 4) Çocuğumuz yok olmadı.
- 5) Şuan anne ve babamın yanında kalıyorum.
- 6) Gelirim yok liseden sonra okumadım. Annem ve babam bakıyorlar bana.
- 7) Eski eşim çalışıyor. Müteahhit maddi durumu gayet iyi.
- 8) Hayır. Ailede boşanmış kişi yok.

- 9) En başta eşimle zorla evlendirildim. Yaşı benden büyüktü. Belki severim dedim ama olmadı. Eşimle karı-koca ilişkisi kuramadık. Sorun eşimde olmasına rağmen bunu gurur meselesi yaptı ve kendi halini bastırmak için dayak atmaya başladı. En sonunda bana boşanma davası açtı. Benimle mutlu olmadığını söyledi. Zaten bende onunla mutlu değildim. Böylece boşandık.

Görüşülen Kişi: H.G

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 38

- 1) Biz eşimle 2000 yılında evlendik 2006 yılında boşandık. 6 yıl evli kalmış olduk.
- 2) Bizimki anlaşmalı evlilikti. Kendi isteğimle evlendim. Birkaç kere görüştük beğendik birbirimizi. Aileme söyledim onlarda karşı çıkmayınca evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Evet. 5 yaşında bir kızım var.
- 5) Şu anda çocuk benimle kalıyor. Arada babasını görüyor ama onda kalmıyor.
- 6) Annemle yaşıyorum. Babam öldü annem yalnızdı şuan beraber kalıyoruz.
- 7) Hayır çalışmıyorum. Babamdan kalan maaş annemle ikimize yetiyor. Ev kendimizin zaten.
- 8) Eşim ayrıldığıımızda işsizdi. Halen daha çalışmıyor.
- 9) Ailede boşanmış kişi yok.
- 10) Geçimsizlik nedenimiz maddiyat gibi gözükse de aslında daha birçok neden var. Evlendiğimizde eşim issizdi. Hadi iş bulur dedim parayı önemsemedim. Ama eve de bakmıyordu. Oradan buradan bulduğu parayla içki içiyor, kumar oynuyordu. Bana da sen git annenle ye diyordu. Mahallede herkese borcu vardı. Zamanla bu içki yüzünden kavgalarımız arttı. Beni dövmeye küfür etmeye başladı. Ayrıca onla bunla geziyor beni aldatıyordu. Artık en sonunda dayanamadım ayrılmaya karar verdim.

Görüşülen Kişi: Z.E

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 22

- 1) Ben kırk gün evli kaldım.
- 2) Beni ailem zorla evlendirdi. Ben başka birini seviyordum. Ama korkuma aileme

diyemedim.

- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Gelirim yok ki. Üniversite okumadım ben. Okutmadılar beni. Şuan ailemle beraber kalıyorum.
- 5) Onunda işi yok hala işsiz.
- 6) Aile de boşanan kişi yok.
- 7) Biz eşimle ilişkiye giremedik. Zaten sevmiyordum da. Dayanamadım artık. Bende bir gün annemlere kaçtım. Bir daha da geri dönmedim.

Görüşülen Kişi: C.Ç

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 35

- 1) Ben 15 yıl evli kaldım.
- 2) Eşimi severek evlendim. Bizim mahalledeydi. Görüyordum beğendim. Önce tanıştık birkaç kere bir yerlere gidip oturduk. Baktık anlaşıyoruz. Evlenmeye karar verdik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) İki çocuğum var. 10 yaşında bir kızım ve 6 yaşında bir oğlum var.
- 5) Çocuklarla beraber ben kendi evimde kalıyorum. Arada annem gelip ilgileniyor. Çocuklarım benimle kalmak istediler. Zaten eşimde çocukları yanına almak istemedi.
- 6) Ben bir fabrika da işçiyim. Maaşım bana da çocuklarıma da yetiyor.
- 7) Eşim ev hanımıydı çalışmıyordu.
- 8) Evet var. Eşimin annesi ve babası ayrıydı.
- 9) Ben vardiyalı işçi olduğumdan arada bir gece nöbetlerim oluyordu. Eşimde bazı garip hareketler hissetmeye başladım. Eve sürekli cevapsız telefonlar geliyordu. Bir gün eşime fabrikada işim var dedim ve gece eve geldim. Gece geç saat olmasına rağmen eşim evde yoktu. Tabi kıyamet koptu. Duyduğuma göre eşim beni mahalledeki taksiciyle aldatıyormuş. Sonra çocuklarda söylediler. Baba sen yokken annem o adamla görüşüyor dediler. Aslında daha kötü şeyler olabilirdi ama çocuklarımı düşündüm ve ayrıldık.

Görüşülen Kişi: A.T

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 28

- 1) 2003 yılında evlendik ve 2006 yılında boşandık. Üç yıl evli kalmış olduk.
- 2) Biz birbirimizi severek evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Evet çocuğum var. 1 yaşında bir oğlum var.
- 5) Çocuğum yaşı küçük olduğundan anneye verildi onunla birlikte kalıyor.
- 6) Ben ailemden ayrı kendi evimde yaşıyorum.
- 7) Evet çalışıyorum. Eczacıyım.
- 8) Eşim çalışmıyor.
- 9) Eşimin annesi ve babası ayrıydı.
- 10) Eski eşim aşırı kıskançtı. Hep onunla ilgilenmemi istiyordu. Benim ailemi bir türlü sevedemedi. Evimize gelip gitmelerini istemiyordu. Her gelip gitmelerinde huzursuzluk çıkarıyordu. Eşim kıskanç olduğu için sürekli benden şüpheleniyordu. Kaç kere arkadaşlarıyla oyun oynayarak beni denemeye kalktı. Eşimin kıskançlıklarından bunaldığım gibi ailemle eşim arasında kalıyordu. Zamanla kavgalarımız artmaya başladı. Birbirimizi kırmaya başladık. Bu durumun daha fazla sürmemesi içinde ayrılmaya karar verdik.

Görüşülen Kişi: M.K

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 25

- 1) Biz 5 yıl evli kaldık. 2000 yılında evlenip 2005 yılında boşandık.
- 2) Görücü usulü evlendirildik. Eşim benden bir yaş büyüktü ama evlendiğimizde mutluyduk.
- 3) İkimizin de ilk evliliği. Ben şimdi ikinci evliliğimi yaptım.
- 4) Şuan 4 yaşında bir oğlum var.
- 5) Oğlum benim ailemle birlikte kalıyor. Babaannesi bakıyor.
- 6) Ben ayrı evde yaşıyorum.
- 7) Ben ilk evlendiğimde işim yoktu sonradan Bursa' da iş bulup gittim. Oradan gelip buraya yerleştim burada serbest çalışıyorum.

- 8) Eşim iki yıllık üniversite mezunu ama çalışmıyordu. Halen çalışmıyor.
- 9) Ailede boşanmış kimse yok.
- 10) Biz ilk zamanlar çok mutluyduk. Bu geçimsizlik sonradan oldu bizde. İşim olmadığından biz başlarda benim ailemle birlikte kalıyorduk. Ama eşim hiç sevmedi ailemi. Aile de serbest yetiştiği için ne iş yapardı ne de anneme yardım ederdi. 1 yıldan sonra kavgalarımız artınca bana iş bul gidelim buradan dedi. Baktım bende olacak gibi değil Bursa' da iş buldum ailemle evimi ayırdım. Ama aynı kavgalar orda da devam etti. Ailemi aramadı, bayramlarda gelmek istemedi bu yüzden çok tartıştık. Bende eşime birkaç kez dayak attım. Baktık yürümüyor ayrılmaya karar verdik.

Görüşülen Kişi: N.A

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 37

- 1) Biz 9 yıl evli kaldık ama ilk 1.5 yıl adam baktı bize. Sonraki 6.5 yıl gelmedi eve. 1 yıl öncede boşandık.
- 2) Beni ailem görücü usulü zorla evlendirdi. Kocamla aramızda 17 yaş vardı..
- 3) Onun ikinci evliliği idi. Benim ilk.
- 4) Çocuğum yok.
- 5) Annemin yanında kalıyorum. Babam iki yıl önce öldü.
- 6) Maaşım yok çalışmıyorum. Bizim tarla var akrabalar yardım ediyor. Öyle geçiniyoruz.
- 7) Kocamın da işi yoktu.
- 8) Eşimin kız kardeşi boşanmış.
- 9) Kocamla evleneli 9 yıl oldu ama biz toplam 1.5 yıl evli kaldık. Adam sonra eve gelmez oldu. Nerde ne yapıyor bilemedik. Arada bir uğradı ben çalışıyorum dedi gitti. 6.5 yıl arada bir aradı. Son 1 yıl aramalarda kesildi. Duydum ki gasptan hapse girmiş. 8 ay önce çıkmış. Hemen boşanmak istedim ve ayrıldık. Zaten evlerimiz de ayrı. Başka biriyle yaşıyormuş. Adamın bana faydası da yok.

Görüşülen Kişi: S.T

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 34

- 1) Biz 2005 yılında evlenip 2006 yılında boşandık. 1 yıl evli kaldık.
- 2) Görücü usulü yaptık.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Çocuk yok.
- 5) Eski eşim ailesiyle yaşıyor. Yaşı küçük benden. Şuan 25 yaşında. O evlenmedi daha. Ben ikinci evliliğimi yaptım.
- 6) Evet çalışıyorum. Giyim mağazam var.
- 7) O öğretmen.
- 8) Boşanan kimse yok.
- 9) Biz zaten öylesine evlilik yaptık. Eski eşim doğuda görev yapıyordu. Tayini gelmesi için evlilik yapması gerekiyormuş. Çok sıkıntıdaymış. Bizim aileler tanışıyordu. Bizimkilere söylemişler. Onlarda bana dedi. Ben de yardım edeyim dedim. Sadece resmi nikah kıydık. Ama onun açısından kötü bir durum kimseye mecbur kaldığı için evlilik yaptığımı açıklayamaz. Tayini buraya gelir gelmez de hemen boşandık.

Görüşülen Kişi: A.Y

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 27

- 1) Biz 2001 yılında evlendik 2006 yılında boşandık. 5 yıl evli kaldık.
- 2) Biz eşimle birbirimizi severek evlendik. Evlenmeden önce 1 yıl çıkma dönemimiz oldu.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) 2.5 yaşında bir kızım var.
- 5) Çocuğum şuan eski eşimin yanında kalıyor. Arada bir bende de kalıyor.
- 6) Ben şuan ailemle yaşıyorum.
- 7) Benim sabit bir gelirim yok. Yaz gelince tatil yerlerine gidip otellerde çalışıyorum.
- 8) Evet o evlendiğimizden beri çalışıyor. Kuaför dükkanı var.

- 9) Eski eşimin abisi boşanmıştı.
- 10) Eşimin evlendiğimizde kuaför dükkkanı vardı. Benim sabit gelirim yoktu. İşte orda burada ne iş bulursam yapıyordum. Kuaförlük işinden de anlamadığımdan dükkkanda çalışmadım. Eşimde çok kazanıyordu. Yani utanarak diyorum ama eve o bakıyordu. Bu durum gittikçe aramızda sorun yarattı. Eşim beni küçümsemeye başladı. Arkadaşlarına akşam oturmalarına sırf benden utandığı için gitmiyordu. Her yere yalnız gitmeye başladı. Her akşam evde para kavgası yapılıyordu. Bunun üstüne bende yazları tatil yerlerine gidip garsonluk yapmaya karar verdim. Alanya' ya gittim. Oradan arada bir geliyordum. Para bırakıyordum eve. Eşimde tuhaf hareketler başlamıştı. Boşanmadan önceki yaz geldiğimde evde de yoktu dükkkanda da. Birde eşimin beni aldattığını duydum. Akşam eve geldim kavgaya ettik. Dayak attım. Beni evden kovdu eve almadı. Boşanma davasını eşim açtı ve şiddetli geçimsizlikten ayrıldık. Ayrıca eşim hakkında denilenler de doğruymuş ayrıldıktan sonra bir akşam o adamın arabasında ikisini gezerken gördüm.

Görüşülen Kişi: Ö.K

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 28

- 1) Biz 1 yıl evli kaldık.
- 2) Görücü usulü, anlaşmalı bir evlilik yaptık.
- 3) İkimizin de ilk evliliği. Eski eşim evlendi tekrar.
- 4) Hayır çocuk yok.
- 5) Şuan ailemden de ayrı yaşıyorum.
- 6) Evet, çalışıyorum. Sınıf öğretmeniyim.
- 7) Evet o da çalışıyor. Öğretmen.
- 8) Biz tamamen formalite evlilik yaptık. Ben Hakkari' de öğretmen olarak görev yapıyordum. Atamamın buraya gelmesi için formalite evlilik yapmaya karar verdim. Bu durum doğudaki öğretmenlerde çok yaygın. Artık çok zorlanıyordum orada. Oradan bir öğretmenle evlilik yapsam hayat boyu orada kalacaktım. Birde biz sınıf öğretmeni olduğumuzdan doğudan gelmemiz çok zor. Bu tür anlaşmalı evlilik yapmaya karar verdim. Aileme söyledim çok karşı

çıktılar. Onları dinlemedim. Çok bunalmışım orada. Psikolojim bozulacaktı nerdeyse. Buradan arkadaşımın biri vasıtasıyla öğretmen birini buldum. Konuştum rica ettim. O da önce reddetti sonra kabul etti. Aileme haber vermeden resmi nikah kıydık. Düğün olmadı zaten. O da hemen askere gitti geldi. Sonra da ayrıldık. Ama ailemle aramızdaki sorunu çözemedik daha. Benimle barışmadılar henüz.

Görüşülen Kişi: S.Y

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 30

- 1) Eşimle biz 2 yıl evli kaldık. Geçen yıl boşandık.
- 2) Biz görücü usulü ile evlendik. 5 ay nişanlı kaldık sonra evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Geçen yıl boşanmadan önce 3 aylık hamileydim. Şimdi bir oğlum var.
- 5) Bebek olduğu için bende kaldı. Arada bir babası görüyor.
- 6) Şuan baba evindeyim.
- 7) Gelirim yok. Eşim de maddi bir yardım yapmıyor. Bebek biraz büyüsün sonra işe gireceğim.
- 8) Evet, o çalışıyor. Memur kendisi.
- 9) Boşanan başka kimse yok.
- 10) Biz şiddetli geçimsizlikten dolayı boşandık. Biz eşimin annesi ile birlikte oturuyorduk. Kayınvalidem çok sorunlu ve kıskanç biriydi. Hamile olmama rağmen eşimle ikisi kaç kere beni dövdüler. Saçma sapan nedenler yüzünden çok dayak yedim. Eski eşim annesi yüzünden evden beni kaç kere kovdu. En sonunda dayanamadım baba evine sığındım. Para yardımı da yapmıyor. Çok zor durumdayım. Tekrar baba evine dönmek çok zor. Tamamen psikolojim bozuldu. Şuan tedavi görüyorum.

Görüşülen Kişi: A.T

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 23

- 1) İki yıl evli kalabildik.
- 2) Biz eşimle 5 yıl çıktık. Anlaşarak evlendik.

- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Çocuk olmadı.
- 5) Ailemle yaşıyorum.
- 6) Düzenli bir gelirim yok. Liseyi bitiremedim. Maddi sıkıntı yaşıyorum. Bu zamana kadar geçici işlerde çalıştım.
- 7) O da ev hanımıydı. Evleneceğiz diye liseyi bitiremedi. Ben de okumasını istemedim açıkçası.
- 8) Eşimin ailesinde de bende de boşanmış kişi yok.
- 9) Biz ekonomik bunalımdan dolayı ayrıldık. Birbirimizi sevdiğimizden dolayı ilk başlarda para pek sorun olmadı. Ailem de destek çıkıyordu pek sıkıntı çekmedik. Zamanla eşimin istekleri arttı sıkıntılar başladı. Ailemle ilişkileri bozulmaya başladı. Bende de para sıkıntısı çektiğimizden dolayı bunalımlar yaşamaya başladım. Sürekli kavga etmeye başladık. Eşim ev işlerini yapmaz oldu. Sürekli para konusunu yüzüme vurur oldu. Artık evde bile durmak istemiyordum. Kavgalarımız arttı, kavga artınca dayak olayı da oldu. Aileler de işin içine karışınca devam etmesi zorlaştı ve ayrıldık.

Görüşülen Kişi: S.Y

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 29

- 1) Biz eşimle 4 yıl evli kaldık.
- 2) Anlaşarak evlendik. Uzunca bir süre nişanlı kaldık.
- 3) İkimizin de birinci evliliği. Ben yeni bir evlilik yapacağım.
- 4) Çocuk olmadı.
- 5) Şuan kız kardeşimle aynı evde kalıyorum. O burada üniversitede okuyor. Ailem köyde. Bende onun yanıdayım.
- 6) Köyde tarla var. Ailem bize para yolluyor. İşim yok.
- 7) Eski eşimin işi yok. Evliliğimizin 2 yılında işsiz kaldı.
- 8) Ailede boşanmış kimse yok.
- 9) Biz eşimle birbirimizi severek evlendik. İlk iki yıl iyi geçti. Eşim fabrikada işçi olarak çalışıyordu. Sonra işten çıkarılınca huyu değişti sanki. Çok sinirli biri

olup çıktı. Sürekli küfür edip bana ve aileme hakaret ediyordu. Hakaretler hadi neyse dedim ama dayak atmaya da başladı. Çocuğumuzda olmadı. Tedavi için para gerekiyordu. Eşimde ıssız kalınca çok zorlandık. Bu şekilde son iki yılımız çok kötü geçti. En son dövdüğünde ailemin yanına kaçtım. Sonra boşanma davası açtık ve boşandık.

Görüşülen Kişi: F.Y

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 60

- 1) 44 yıllık evliydik.
- 2) Bizim zamanımızda anlaşmalı evlilik çok azdı. Ailemin isteğiyle görücü usulü evlendik.
- 3) İkimizin de birinci evliliği.
- 4) Evet, çocuklarımız var. 40 yaşında oğlum ve 35 yaşında bir kızım var. İkisi de evli.
- 5) Şuan oğlumla birlikte kalıyorum. Arada bir kızımın yanında da kalıyorum. Ama damat yanında kalmak zor olduğundan genellikle oğlumun yanındayım.
- 6) Gelirim yok. Oğlum bakıyor.
- 7) Şuan çalışmıyor. Emekli maaşıyla geçiniyor.
- 8) Aile de kimse boşanmış değil.
- 9) Aslında boşanma sebebimiz aldatma ama şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşandık. Çocuklar büyüyünce eşimin küfürlü konuşmalarına ve dayacağına dayanamaz oldum. Eve gelmez oldu. Esas neden ise eski eşimin Ankara'da imam nikahlı ikinci eşi daha olması. Benim haberim yokken onla imam nikahı kıymış beraber yaşıyorlarmış. Oğlumdan öğrendim. Adamın eve baktığı da yok zaten. Çocuklarıyla da görüşmüyor. Baktım çocuklarda destek çıktılar. Biz anne sana bakarız dediler. Böylece boşandık.

Görüşülen Kişi: H.E

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 29

- 1) 3 yıllık evliydik.
- 2) Görücü usulü evlendik.

- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) 2 yaşında bir oğlum var.
- 5) Çocuk şuan benimle kalıyor. Babası bakmaz zaten.
- 6) Eşimin işinden dolayı çoğunlukla ailemin evinde kalıyordum. Şimdi de onlarla beraberim.
- 7) Yok çalışmıyorum. Ailem bakıyor.
- 8) Kamyon şoförü mal taşıyor.
- 9) Aile de boşanmış kimse yok.
- 10) Benim kocam kamyon şoförüydü. 15 gün eve gelir 15 gün gelmezdi. Aşırı kıskanç biriydi. Kapı pencere açtırmaz kimseye yollamazdı. Sürekli küfürlü konuşur arada dayak ta atardı. Bana para da bırakmaz anneler baksın sana yemeğini orda yer derdi. Eve de geldiği zaman arkadaşının taksisiyle üniversite yurdunun önünde dolaşırdı. Kaç kere arabaya kız alırken komşularım görmüş. Önce ayrılmak istemedim arada çocuk vardı. Bu yaştan sonra aileme de yük olmak istemedim ama mecburdum. Hem para bırakmıyor hem de aldatıyordu. Ağabeylerim kaç kere sıkıştırdılar ama anlamadı. Huyundan vazgeçmedi. Sonunda ayrılmaya karar verdim.

Görüşülen Kişi: M.E

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 28

- 1) Biz 6 yıllık evliydik.
- 2) Birbirimizi severek evlendik. Eşimle 2 yıl çıktıktan sonra evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) 5 yaşında bir oğlum var. Benimle kalıyor. Eşim istemedi benim annem bakıyor.
- 5) Eşim ailesiyle kalıyor. Ben de kendi evimde kalıyorum.
- 6) Ben bir otelde hizmetli olarak çalışıyorum.
- 7) O çalışmıyor.
- 8) İkimizin ailesinde de yok.
- 9) Eşimin ailesi her şeyimize karışıyordu. Geçimimize, benim işime. Bir de sürekli

bizde yiyip içiyorlar evimden çıkmıyorlardı. Ben bunları dert eden biri değilim ama kendi kazancımı onlara yedirmek zoruma gidiyordu. Eski eşimin babası çalıştığı halde eşim onlara gizli gizli para veriyordu. Bir gün evde bir köşeye biriktirdiğim altınlar yok oldu. Eşime sordum çantamdan düşmüş dedi. Yalan olduğunu anladım. Eşimin teyzesinin kızı da gizlice bana o altınları ailesine verdiğini söyledi. Daha bunun gibi ne yalanlar uydurdu. Sonunda boşanmak istedim. Önce ailesi para kaynağı gidecek diye istemedi ama sonunda kabul etmek zorunda kaldılar.

Görüşülen Kişi: Y.B

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 28

- 1) 2004 yılında evlendik 2006 yılında boşandık. Yaklaşık 2 yıl evli kaldık.
- 2) Eşimle uzaktan akrabaydık. Küçüklüğümüz bile beraber geçti. Severek evlendik.
- 3) İkimizin de birinci evliliği.
- 4) Çocuğumuz yok.
- 5) Ailemle kalıyorum.
- 6) İşim yok fakat benim ailemin maddi durumu iyi. Evlerimiz var. Bir evin kirasını babam bana veriyor.
- 7) Eski eşim babasıyla birlikte bakkal dükkanı işletiyor.
- 8) İkimizin ailesinde de boşanmış kimse yok.
- 9) Biz evlendiğimizde ilk aylarımız gayet güzeldi. Ne zaman ailesiyle birlikte aynı apartmana taşındık sorunlar çıkmaya başladı. Ben biraz para konusunda serbest yetişmiştim ama yine de eşimi düşünerek harcama yapardım. Annesi her harcamama karıştı. Para gitmesin diye eve bizim taraftan misafir gelmesini istemiyordu. Yeni bir kıyafet alsam bir sürü laf söylüyordu. Son zamanlarda iyice aileme kızar oldu. Onlar beni etkiliyorlarmış ben de onlara özenip sürekli masraf yapıyormuşum diye eşime şikayet etmeye başladı. Eşim de annesinden etkilenip bana bağırıp çağırıyordu. En sonunda eve ailen gelmeyecek dedi. Eşim ailesine çok bağımlı biriydi. Kendi evimize dahi alınacak en ufak bir şeyi bile ailesine soruyordu. Onlardan izinsiz hiçbir şey yapamaz olmuştuk. En son kavgamız yine annesi ile oldu sonra eşim de annesini koruyup beni dövünce

bende evden çıkıp ailemin yanına geldim. Sonra da boşandık.

Görüşülen Kişi: E.A

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 28

- 1) 3 yıllık evliydik.
- 2) Biz eşimle tanışıp anlaşılarak evlenmiştik.
- 3) İkimizin de birinci evliliği.
- 4) 1 yaşında bir kızım var.
- 5) Kızım benimle kalıyor.
- 6) Ben il dışından geldim. Ne annem hayatta ne de babam. Geçici bir süreliğine ablamın evine geldim.
- 7) Sabit bir işim yok. Ablam arada evlere temizliğe gidiyor ben de ona yardım ediyorum.
- 8) Onun da bir işi yok. İş olsa nafaka davası açacaktım ama yok.
- 9) Her iki tarafın ailesinde de boşanan kimse yok.
- 10) Eski eşim Bursalı. Buraya akrabalarının yanına geldiğinde tanıştık, anlaşıp evlendik. Buradayken çalışıyordum işim vardı. Anne ve babam vefat ettiğinden onların evinde kalıyordum. Eşimle evlenince bana evi sat Bursa'ya yerleşelim dedi. Evi sattım ve Bursa'ya gittik. Ablam çok karşı çıktı ama dinlemedim. Bir süre sonra eşimle tartışmalarımız başladı. Durduk yere kavga çıkarıyor arada bir dövüyordu. Sabit bir işi de olmadığından zor geçiniyorduk. Bu arada ev parasını da harcadık, daha doğrusu eşim nerde harcadı bitirdi bilemedim. Sonra eşimin garip hareketlerinden şüphelenmeye başladım. Eve geç gelir oldu, bana ilgisiz davranır oldu. Sorduğumda da bana hesap sorma diyordu. Bir gün tartışırken açıkça başka biriyle yaşadığını benimle olmayacağını söyledi. Ev parasını da onunla yemişti. Ben de dayanamadım Niğde' ye geri döndüm. Geçici bir süre ablamlar da kalıyorum. Onlarında maddi durumu iyi değil. Kızım da yanımda. Buraya gelince boşanma davası açtım ve yeni ayrıldık.

Görüşülen Kişi: F.K

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 30

- 1) 6 yıllık evliydik.
- 2) Bizim evliliğimize aileler karar verdi. Görücü usulü evlilik yaptık.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) 5 yaşında bir oğlum var.
- 5) Çocuğun velayeti önce bendeydi. Sık sık babayı ziyarete gidiyordu. Çocuk için bana nafaka bağlanmıştı. Eşim de nafakayı ödemeyince icraya verdim. Nafaka ödememek için o da oğluma zorla öğretmiş ben annemi değil babamı istiyorum. Onu çok seviyorum, babamla kalacağım diyince oğlumun velayeti yeni ona verildi.
- 6) Ben şuan yalnız yaşıyorum.
- 7) Evet, işim var. Bir şirkette memur olarak çalışıyorum.
- 8) Giyim dükkanı var.
- 9) Ailelerin her ikisinde de boşanmış kimse yok.
- 10) Bizim geçimsizlik nedenimiz eşimin ailesine çok bağlı yaşaması ve biraz da geri kafalı olmasıydı. Her gün yememiz içmemiz ailesiyle beraber oluyordu. Babasına çay yapmadım diye sorun çıkarıyor, babası hasta olduğunda ziyarete gitmesem problem yaratıyordu. Annesine her gün gitmek zorunda bırakılıyordum. İlk üç sene zar zor dayandım ama son üç sene baskı ve dayak beni yıprattı. Zaten ailemin zoruyla evlenmiştim. Eşime ısınmam zaman almıştı. Bir de üstüne bu tür baskılar, anne ve babasının ailemize dahil edilmesi beni sıkmaya başladı. En sonunda dayanamadım boşanma davası açtım şimdi de işe girdim, çalışıyorum.

Görüşülen Kişi: H.Ç

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 20

- 1) 2 yıl evli kaldık.
- 2) Aile zoru ile evlilik yaptım.
- 3) Benim ilk, eşimin ikinci evliliği.
- 4) Bizim çocuğumuz yok. Eşimin ilk evliliğinden bir oğlu vardı.

- 5) Şuan tekrar ailemin yanına döndüm.
- 6) Hayır, çalışmıyorum. Liseyi bitirir bitirmez evlendim.
- 7) Eski eşimin maddi durumu iyi. Diyarbakır'da mobilya dükkanı var. Kendisi de oralı.
- 8) Eşim ilk eşinden boşanmış başka boşanan yok.
- 9) Beni ailem zorla evlendirdi. Eşimin ilk evliliğinden bir oğlu vardı. Tekrar evlenmek istemiş. Kız kardeşi Niğde' de oturuyordu bizim komşumuzdu. Buraya gelince beni görmüş beğenmiş. Eşim 38 ben ise 18 yaşındaydım. Aramızda çok yaş farkı vardı. Benim ailem biraz tutucudur. Babam sen liseyi bitirince üniversite okutmam dedi. Böyle de zengin biri isteyince beni zorla evlendirdi. Eşimle Diyarbakır'a gittim. Kültürlerimiz çok farklıydı ama ailemin baskısından kurtulmak için evlendim. Eşim daha kötü çıktı. Aradaki yaş farkı çok olunca beni kıskandı. Nefes bile aldırmadı. Çünkü oranın adetleri bizden de kötü. Kadınlara her şey yasak. Eşimin öbür eşinden olan çocuğuna bakmak zamanla zoruma gitmeye başlayınca ve aile baskısı üzerine koca baskısı ve dayak ta binince dayanamadım. Ağabeyime gel beni al dedim. Önce ailem çok karşı çıktı. Babam seni geri eve almayız dedi. Ama dayanamamıştım artık. Ağabeyime yalvardım. Oda geldi beni aldı. Boşanma davasını ben açtım ve boşandık.

Görüşülen Kişi: T.A

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 23

- 1) Biz eşimle yaklaşık 2 sene evli kaldık.
- 2) Ben eşimi görmüştüm, tanışmak istedim o da kabul etti. Yaklaşık 6 ay çıktık. Sonra evlendik ben askere gittim.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Çocuğumuz yok.
- 5) Şuan eşim de ben de kendi ailelerimizin yanındayız.
- 6) Askerden yeni geldim. Henüz işim yok.
- 7) O da bir yerde çalışmıyor, evde dantel örüp satıyor.
- 8) Aile de boşanmış kimse yok.

9) Biz ilk başta eşimle birbirimizi seviyorduk. Eşimin ailesi bana evlenmeden önce askere git gel sonra evlenin dedi, biz dinlemedik evlendik. Eşimle evlenmeden önce bazı konularda anlaşılamıyorduk. Kafamda şüpheler vardı. Bana sürekli iş bul para kazan diyordu. Ben de askerden sonra bulacağım diyordum. 3 ay evli kaldık ben askere gittim. Askerliğim doğu' ya çıkınca çok sık görüşemedik. Fazla arayamadım onu. Ben askerdeyken son 5 ayı eşim beni aramaz oldu, bir şeyler vardı anlayamadım. Askerliğim bitti geldim evde her gün kavga, eşim de bir huzursuzluk var. Paramız yok, seni artık sevmiyorum gibi şeyler söylüyordu. Ben de bir gün kavga üzerine onu dövdüm. Eve geldiğim de ailesinin yanına gitmiş. Boşanma davası açtı ve yeni boşandık.

Görüşülen Kişi: S.H

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 28

- 1) Biz 5 yıl evli kaldık.
- 2) Görücü usulü evlendik ama eşimle birbirimizi çok sevdik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Evet, var. 4 yaşında bir oğlum var.
- 5) Ben istemedim açıkcası. Eski eşimle beraber kalıyor.
- 6) Ailemin evine döndüm onlarla kalıyorum.
- 7) Hayır, çalışmıyorum. Eşimden de nafaka istemedim.
- 8) O fabrikada çalışıyor.
- 9) Aile de boşanmış kimse yok.
- 10) Biz evliliğimizin 3.5 yılını köyde geçirdik. Birbirimizi çok sevdik. Hiçbir sorunumuz yoktu. Eşim de babasıyla birlikte köyde bakkal dükkanını işletiyordu. Sonra eşim merkez de fabrikaya girdi. Biz de buraya taşındık. Eşim burada yeni arkadaş çevresi edinince gözü açıldı beni beğenmez oldu. Köyde şalvarla gezerdim buraya gelince giyimimi eleştirmeye başladı. Sen köylüsün diyerek beni aşağılar oldu. Beni yanında hiçbir yere götürmek istemiyordu. Son zamanlar da bana sürekli 'senden iyice soğudum, sen buradakiler gibi davranmıyorsun, senden utanıyorum' demeye başladı. Sonun da beni buradaki evden çıkartıp ailemin yanına köye yolladı. Boşanma davası açtı. Sonradan

öğrendim ki şehirde bir genç kıza aşık olmuş onunla yaşıyormuş. Benimle boşanmak için elinden geleni yaptı. Ben de itiraz etmedim, nafaka da almadım. Kabul ettim ve boşandık. Çocuğumu da gelirim olmadığı için ona bıraktım.

Görüşülen Kişi: T.B

Cinsiyet: Kadın

Yaş: 26

- 1) 2 yıllık evliydik.
- 2) Görücü usulü aile zoruyla evlendik. Benim uzaktan akrabamdı.
- 3) İkimizin de birinci evliliği.
- 4) Çocuğumuz yok.
- 5) Şuan ailemle beraber yaşıyorum.
- 6) Boşandıktan sonra telefoncunun yanında işe girdim.
- 7) O da işsizdi şimdi işe girdimi bilmiyorum.
- 8) Aile de boşanmış kimse yok.
- 9) Eşim beni kandırdı. Biz aileler aracılığıyla tanışıp evlendik. Ama eşim baştan beri bana soğuk davranıyordu. Aramızda hep bir resmiyet vardı. Eşimin evlendiğimiz de işi yoktu. İlk yıl kahve de çalıştı çaycılık yaptı öyle geçindik. 1. yıldan sonra bana bir gün ‘bu para bize yetmiyor ben Almanya’da iş bulup gideceğim ama oradan biriyle evlenip ikametgah almam lazım, onun için de boşanmamız gerek’ dedi. Önce kabul etmedim, aileme dedim onlar da istemediler fakat sonra bu bizi ikna etti. Anlaşmalı olarak boşandık. Eşim de Almanya’ ya gitmek için hazırlıklara başladı. Neyse bu gitti ama bizi aramaz oldu. 3 ay geçti aramadı. Kayınbabam bu işte bir iş var dedi araştırmaya başladı. Sonra bir öğrendik ki bu beni kandırmış Almanya’ya gideceğim diye Kayseri’ye gitmiş orda iş bulmuş, benimle evlendirilmeden önce bir kızı seviyormuş onu da almış yanına imam nikahı kıymış orda yaşamaya başlamış. Duyunca mahvolduk ama olan olmuştu. Ben de peşine düşmedim. Böylece tamamen ayrılmış olduk.

Görüşülen Kişi: T.Y

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 27

- 1) 3 yıl evli kaldık.
- 2) Biz eşimle 4 yıl çıktık sonra evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) Hayır, çocuğumuz yok, tedavi gördük ama olmadı.
- 5) Şuan yalnız yaşıyorum.
- 6) Evet, çalışıyoruz. Eşimde ben de ikimiz de Türkçe öğretmeniyiz.
- 7) Aile de boşanmış kimse yok.
- 8) Benim eşimle aramda hiçbir problem olmadı. Biz 4 yıl üniversitede çıktık. Birbirimizi çok sevdik. Bizim sorunlarımız evlenince başladı. Eşimin annesi kayınbabam ölünce yanımıza taşındı. Her şey o zaman başladı. Çok kıskanç ve kompleksli bir kayınvalidem vardı. Her işimize karıştı, kızını yanına çekip benden koparmaya çalıştı. Eşim de anneden çok fazla etkilenen biri olduğu için zamanla bana cephe almaya başladı. Son zamanlar da sürekli kavga eder olduk. Bir gün eşimle yine annesi yüzünden tartıştık ve ben oturma odasında ayrı yattım. Gece uyurken kafama bir şeyle vuruldu ama şoka girdim. Gözümü bir açtım kayınvalidem bana sinirlenmiş tava ile kafama vuruyor. Bunun üstüne ben de acıyla kayınvalideme bir tane tokat attım. Eşim gelip annesini ağlar görünce benim halime aldırmadan beni gece vakti evden kovdu. Ben bir hafta eve gelemedim. Sonra eşim bana haber yolladı boşanma davası açmış ayrılmak istiyormuş. Annesi bana tokat atan sana kim bilir neler yapar deyip eşimi etkilemiş. Ben de inada bindirdim işi ve eşimi seve seve ayrılmak zorunda kaldım.

Görüşülen Kişi: M.T

Cinsiyet: Erkek

Yaş: 34

- 1) Boşandığımızda 10 yıllık evliydik.
- 2) Karşılıklı anlaşarak evlendik. Bir iki kere konuştuk etkilendik birbirimizden sonra evlendik.
- 3) İkimizin de ilk evliliği.
- 4) 8 yaşında bir kızım, 5 yaşında bir oğlum var.

- 5) Çocuklar benimle kalıyorlar.
- 6) Ben annemle ve çocuklarla birlikte yaşıyorum.
- 7) Lokantada çalışıyorum.
- 8) Eşim çalışmıyor.
- 9) Eşimin ailesi vefat etti benim ailemde de boşanmış kimse yok.
- 10) Bizim boşanma sebebimiz hikaye gibi. Benim işim olmadığından maddi konuda çok sıkıntılar çektik. Eşim de benimle birlikte bu sıkıntıyı çekmek zorunda kaldı. Ben lokantada işe girdim ama bu bizi zar zor geçindiriyordu. Eşimle de bu yüzden çok huzursuzluklar yaşıyorduk. Eşim daha baskın bir karakter olduğundan genelde ben susmak zorunda kalıyordum. Bana bir gün ‘geçinemiyoruz babamdan sigortadan maaş alsam rahat ederiz ama bunun için boşanmamız lazım’ dedi. Hemen itiraz ettim. O da bak boşanırız kimseye duyurmamız ama yine evliliğimize devam ederiz aynı evde yaşarız kimse de anlamaz dedi. Olur mu olmaz mı derken beni sonunda ikna etmeyi başardı. Biz boşandık davayı eşim açtı, geçinemiyoruz dedik ve ayrıldık. Meğersem bu eşim için bir bahaneymiş. Boşandığımızın ertesi günü eşyaları toplamış çekmiş gitmiş. Nerede olduğu belli değil. Komşular sonradan söyledi Ankara’ ya kuzenimin yanına gideceğim orda iş bulacağım diyormuş. Şuan ayrıyız çocuklar bende. Çocuklarımın tamamen psikolojileri alt üst oldu.

4.6. VAKA İNCELEMELERİ VE YORUMLAR

Vaka 1: Görüşülen kişi D.A adlı bir bayan. Eşiyle 5 yıl evli kalmış. Ailesi tarafından zorla evlendirilmiş. Eşinin iki, kendisinin ilk evliliği. Çocukları olmamış. Boşanmalarının nedeni ise; kocasından kaynaklanan sorun nedeniyle çift cinsel ilişkiye girememiştir. Eşi de bu halini bastırmak için kadını dövmeğe başlamış. Bu yüzden aralarında zamanla geçimsizlik artmış. Kocasını sonunda kadına boşanma davası açmış, kadında eşini sevmediğinden boşanmayı kabul etmiş. Buradaki boşanmanın temel nedeni psikolojik olarak gözükmektedir. Aynı zamanda boşanma kaynağı olarak ailenin eğitimsiz oluşu ve kızlarını zorla evlendirmelerinden dolayı kızlarını mutsuz bir evliliğin ortasına atmalarıdır.

Vaka 2: Görüşülen kişi 38 yaşında H.G adında bir kadın. Eşiyle anlaşarak evlenmiş ve 6 yıl evli kalmış. 5 yaşında bir kızı var. Şuan ailesiyle birlikte oturuyor. Boşanmaları ekonomik neden gibi gözükse de aslında altında yatan nedenler psikolojik. Eşinde içki, kumar gibi kötü alışkanlıklar var. Kocasının eğitim düzeyinin düşük olması bu alışkanlıklara eğilimini artırmış. Kocasında ayrıca sorumluluk duygusu gelişmemiş, aile kavramını yerleştirememiş içine. Kadın bunların üstüne birde sürekli şiddete maruz kalınca en sonunda dayanamayıp ayrılmış.

Vaka 3: Görüşme yapılan kişi 22 yaşında bir kadın. Başka birini seve seve ailesi tarafından zorla evlendirilmiş. Eşiyle sadece 40 gün evli kalabilmiş. Boşanma nedeni eşi ile karı-koca ilişkisi kuramadıklarından. Boşanma davası şiddetli geçimsizlik yüzünden açılmış. Boşanmalarında yatan sosyal faktörler, eğitimsizlik, yaşadığı çevre ve aile tipi. Bayan köyde yaşamaktadır. Köylerinde genellikle görücü usulü evlenme yaygın. Ailesi eğitim düzeyleri düşük kişiler. Katı bir aile tipi gözlenmektedir.

Vaka 4: 35 yaşında C.Ç adlı bir erkekle görüşüldü. Çift 15 yıllık evlilermiş. Şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmışlar. Adamın 10 yaşında bir kızı ve 6 yaşında bir oğlu var. İkisi de şuan baba ile beraber kalıyorlar. Eşinin anne ve babası ayrırmış. Boşanma nedeni geçimsizlik gibi gözükse de gerçek neden kadının eşini aldatmasından dolayı boşanmışlar. Niğde ilinde çoğu zina olayları kapanarak geçimsizlik nedeni gibi gösterilerek çiftler boşanıyorlar. Bunun nedeni zinanın ispatlanmasının zor olması ve ilin toplum yapısının bu tür olaylara farklı yaklaşmasından dolayıdır. Ayrıca eşinin anne ve babasının boşanmış olması kadının eşini aldatması ile bir bağlantısı olabilir. Bu ve başka davalar gibi anne ve babası boşanmış kişilerde karşı cinse karşı bir güvensizlik sezilmektedir, bu da evliliğinde sarsılmalara hatta boşanmalara da sebep olduğu düşünülebilir.

Vaka 5: Görüşülen kişi 28 yaşında A.T adında bir erkek, mesleği eczacı. Eşiyle 3 yıl evli kalmış ve birbirlerini severek evlenmişler. Çiftin 1 yaşında bir oğlu var anne ile kalıyor. Kadının anne ve babası boşanmış. Geçimsizlik nedeni ile boşanmışlar. Fakat altında yatan psikolojik nedenler kadından kaynaklanan eşine güvensizlik, aşırı kıskançlık duymasıyla yaşanan bir anlaşmazlık durumu. Genellikle anne ve babası boşanmış kişilerde görülen güvensizlik durumu kadında mevcut. Eşine bir türlü güvenememiş ve sürekli aldatılma korkusu yaşamıştır. Bunun sonucu olarak çiftin arasında huzursuzluklar başlamış ve boşanmışlardır.

Vaka 6: Görüşülen kişi M.K adında 25 yaşında bir erkek. Eşiyle görücü usulü evlenmiş ve 5 yıl evli kalmışlar. 4 yaşında bir oğlu var. Şuan oğlu kendisiyle kalıyor. Şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmışlar. Başta geçimsiz olmalarında ekonomik faktörler etkili olmuş. Ayrıca eşinin erkeğin ailesini kabul etmeyişi evlilikleri boyunca devam etmiş. Boşanmalarındaki sosyal faktörün aile tipinin farklı olmasıdır. Kadın serbest yetiştiği için eşinin ailesiyle birlikte yaşamak zoruna gitmiş. Kocanın ata erkil aile yapısından sıyrılmamasından dolayı zamanla aile yüzünden kavgalar artmış, dayak olayı başlamış ve boşanmışlar.

Vaka 7: Görüşülen kişi 37 yaşında N.A adında bir kadın. Eşiyle 9 yıl evli kalmış gözüktüyor fakat aynı evi sadece 1.5 yıl paylaşmışlar. Ailesi eşiyle zorla evlendirmiş arada 17 yaş fark varmış. Adamın işi yok. Gasp suçundan hapse girmiş. Eşine hiç bakmamış. Şuan da başka bir kadınla yaşıyormuş. Boşanmalarının temel sebebi kocanın evliliği benimsememesi, zina olayı ve kocanın işsiz olmasıdır. Aradaki yaş farkı da birbirlerine uyumlarını zorlaştırmış. Uzun bir süre ayrı yaşayıp sonunda boşanmışlar.

Vaka 8: 34 yaşında S.T adında bir erkekle görüşüldü. 1 yıl evli kalmışlar. Kadının tayinin doğudan gelmesi için formalite bir evlilik yapmışlar ve anlaşarak boşanmışlar. Doğu da görev yapan özellikle öğretmen çevresinde yaygın olan ve giderekte artan bu tür evlilikler Niğde ilinde de görülmektedir.

Vaka 9: Görüşülen kişi 27 yaşında A.Y adında bir erkek. Eşiyle 1 yıl flört döneminden sonra birbirlerini severek evlenmişler. 5 yıl evli kalabilmişler. 2.5 yaşında bir kızları var. Çocuğu eşiyle birlikte kalıyor. Boşanmaları şiddetleri geçimsizlik nedeni ile olmuş. Ama boşanmalarına baktığımızda ekonomik nedenin gerçek sebep olduğu açıkça görülmektedir. Kadının fazla kazanması, erkeği maddi yönden küçümsemesi, aralarında para yüzünden çıkan tartışmalar kadının başka arayışlara girmesine ve farklı insanlara yönelmesine sebep olmuş. Ayrıca kadının ailesin de boşanmış kişi olması kocasını aldatmasında bir faktör olmasını diğer örnekler de olduğu gibi doğrular nitelikte. Bunların sonucu olarak çift evli kalmakta zorlanmış ve boşanmışlar.

Vaka 10: 28 yaşında Ö.K adında bir kadınla görüşüldü. Eşiyle 1 yıl evli kalmışlar. Bu evlilikte yine formalite yapılan bir evlilik. Kadının tayinin gelmesi için son çare olarak başvurduğu bu yöntem ailesi tarafından onaylanmamış. Doğuda ki öğretmenlerde

yaşanan psikolojik bunalım ve çaresizlik kişilerin bu tür evlilik yapmalarını giderek artırmaktadır.

Vaka 11: Görüşülen kişi 30 yaşında S.Y adında bir kadın. 5 ay nişanlı kalarak görücü usulü evlendirilmiş. Geçimsizlik nedeni ile hamile iken boşanmış şuan bir oğlu var. Boşanmalarındaki sosyal faktör aile tipinden kaynaklanmaktadır. Genelde eski zamanlarda görülen kayınvalide ve gelin ilişkisinin bozuk olması, adamın aşırı anneye düşkün olmasından kaynaklanan psikolojik sorunlu yapısı kadının evliliğini yürütmesinde zorluk yaratmış. Ayrıca kadının hamile olduğu halde hem kayınvalidesi hem de eşinden şiddet görmesinden dolayı bunalım yaşaması ve tekrar baba evine sığınması kadında kalıcı olabilecek bir psikolojik sorun yaşamasına sebep olmuş.

Vaka 12: Görüşülen kişi 23 yaşında A.T adında bir erkek. Anlaşarak evlenmişler. Eşiyle önceden 5 yıl çıkmasına rağmen sadece 2 yıl evli kalabilmişler. Ayrılma nedenleri şiddetli geçimsizlik. Maddi bunalım ve işsizlik çiftin evliliğini bozmuş. Boşanmalarında ki sosyal faktör çiftin her ikisinin de eğitim düzeyinin düşük olması. Ayrıca ekonomik sorun yaşayacakları evlenmeden önce de belli olmasına rağmen çift okumamış, eğitimlerini yarıda bırakmış. Boşanmalarındaki nedenler başta eğitimsizlik olmak üzere, evlilik kavramını bilmeden ve içlerine sindirmeden küçük yaşta evlenmeleri ve evlenmek için eğitimlerini yarıda bırakarak ekonomik bunalım yaşamalarından kaynaklanmaktadır.

Vaka 13: Görüşülen kişi 29 Yaşında S.Y adında bir kadın. Eşiyle anlaşarak evlenmişler ve sadece 4 yıl evli kalmışlar. Eşinin işi varken her şey yolunda iken eşi işsiz kalınca tartışmalar başlamış. Boşanmalarındaki psikolojik faktör kocanın işsiz kalıp bunalıma girmesi, çocuk olmadığı için tedavi masrafını karşılayamaması ve bunların sıkıntısını eşine şiddet uygulayarak çıkarmasıdır. Çoğu boşanmalarda görülen bu durum sonucunda çiftler şiddetli geçimsizlikten dolayı boşanmaktadırlar.

Vaka 14: Görüşülen kişi 60 yaşında F.Y adında bir kadın. 44 yıllık evlilikten sonra kocasının kadını aldatmasından yani imam nikahlı ikinci bir eş almasından dolayı boşanmışlar. Boşanmalarının temel nedeni zina olmasına rağmen, Niğde'nin toplum yapısından dolayı bu gerçekler saklanmış ve geçimsizlik nedeni ile boşanmışlardır. Yapılan evliliklere baktığımızda 16 yıl ve üstü evliliklerde ki boşanmalar az olmaktadır. Bunların da bir çoğu zina yüzünden olmaktadır.

Vaka 15: Görüşülen kişi 29 yaşında H.E adında bir kadın. Görücü usulü evlenmiş ve 3 yıl evli kalmış. 2 yaşında bir oğlu var. Şuan ailesi ile birlikte kalıyor. Görüşülen kişinin eşinin aşırı kıskanç olması ve buna rağmen kendisinin çok rahat olması, eşine ve çocuğuna bakmayıp farklı kadınlarla ilişkilere yönelmesinin altında adamın psikolojik sorunlarının olduğu açıkça gözlenmektedir. Ayrıca eşine saygısının olmaması, ona karşı küfürlü konuşmaları ve eşine şiddet uygulamaları çiftin boşanmaları için oldukça fazla sebeplerdir.

Vaka 16: Görüşülen kişi 28 yaşında M.E adında bir erkek. Eşiyle birbirlerini severek evlenmişler. 6 yıl evli kalmışlar. 5 yaşında bir oğlu var baba ile birlikte kalıyor. Geçimsizlik nedeni ile boşanmışlar fakat altında yatan sosyal faktör eşinin aile yapısının farklı olmasıdır. Kadının ailesinin çiftin evlilik ilişkilerine karışması ve sürekli müdahale etmesi boşanmalarına zemin hazırlamıştır. Ayrıca bu boşanma davasındaki başka bir önemli hususta, bir annenin çocuğunu istemeyerek ve o yaştaki bir çocuğu annesiz bırakarak ileride çocukta olabilecek psikolojik sorunların temelini atmış olduğunun farkında olmamasıdır.

Vaka 17: Görüşülen kişi 28 yaşında Y.B adında bir kadın. Eşiyle uzaktan akrabaymış ve birbirlerini severek evlenmişler. 2 yıl evli kalmışlar. Geçimsizlik nedeni ile boşanma olmuş. Boşanmalarında ki sosyal faktörlerden biri aile yapılarının farklı olmasıdır. Ayrıca aileler arası ekonomik dengesizlikten dolayı çiftlerin yaşam tarzının birbirinden farklı olduğu açıkça görülmektedir. Ayrıca eşinin babası ile aynı işi yapması ailesine bağlı yaşamasına sebep olmakta ve boşanmaların birçoğu da bu nedenden dolayı gerçekleşmektedir.

Vaka 18: Görüşülen kişi 27 yaşında E.A adında bir kadın. Eşiyle anlaşarak evlenmiş ve 3 yıl evli kalmışlar 1 yaşında bir kızı var. Boşanmalarında ki temel neden adamın başka biriyle ilişkisinin olması. Fakat zina yönünden boşanmayı ispatlamak zor olduğu için geçimsizlik nedeni ile boşanmışlar. Kadının eşine tüm gelirini vermesi, eşi için harcaması adamın kendine fazla güven sağlamasına sebep olmuş. Kaynak bittiğinde ise artık eşine ihtiyacı kalmadığı için ve de eşinin sahipsiz yani anne ve babasının olmadığını bildiği için farklı kişilere yönelmiş ve bu durumu da eşine korkusuzca söylemiştir. Bunların üstüne kadın dayanamamış ve boşanmışlardır.

Vaka 19: Görüşülen kişi 30 yaşında F.K adında bir kadın. Görücü usulü evlenmiş ve 6 yıl evli kalmışlar. 5 yaşında bir oğlu var. Bu boşanma davasında temel faktör kocasının aşırı aileye düşkün olmasıdır. Niğde'nin belli kesiminde görülen erkeklerin bu tür yapısı çiftlerin evliliklerini bozmaktadır. Kadını eş olarak almayıp ailesine hizmet etmesi için aldığı düşünün ve “sen gelinsin” mantığını güden bu tür kişiler artık çağdışı kalmış bir takım düşüncelerinin hayata geçirilmesinin istemleri yüzünden evliliklerinin sonucunu boşanmaya götürmektedirler. Ayrıca başka bir önemli hususta babanın sırf nafaka ödememek için oğlunu kullanarak anne ve babası arasında seçim yapmaya zorlaması ve bu yüzden çocuğunu mahkemede dinletmesi çocuk üzerinde ruhsal iz bırakacağı düşünülmeyen yapılan cahilce bir davranıştır.

Vaka 20: Görüşülen kişi 20 yaşında H.Ç adında bir kadın. Eşiyle arada çok yaş farkı olmasına rağmen ailesi tarafından zorla evlendirilmiş. 2 yıl evli kalmışlar. Boşanma geçimsizlik nedeni altında başka sebepler taşımaktadır. Boşanmalarında ki sosyal faktör kadın ve adamın yaşadıkları yerin farklı olması yani kültür farklılığıdır. Ayrıca adamın psikolojisinin düzgün olmaması ve sürekli eşine baskı yapması da boşanmalarına etkindir. Ayrıca önemli nedenlerden biri de aradaki yaş farkı çok fazla olmasına rağmen kocası zengin diye ailenin kızını bile bile boşanmanın ortasına atmasıdır.

Vaka 21: Görüşülen kişi 23 yaşında T.A adında bir erkek. Eşiyle 2 sene evli kalmışlar ve anlaşarak evlenmişler. Kadında sonradan huzursuzluklarının başlamasının ve boşanmak istemesinin nedeni çiftin erken yaşta evlenmeleri, evliliklerini tam düzene sokmadan eşinin hemen askere gitmesi, askerdeyken eşini arayamaması bu yüzden kadının yaşının küçük olduğu için ilgiye eksik kalması ve kadının eşi askerdeyken para sıkıntısı çekmesi olabilir.

Vaka 22: Görüşülen kişi 22 yaşında S.H adında bir kadın. Eşiyle görücü usulü evlenmişler ve 5 yıl evli kalmışlar. 4 yaşında bir oğlu var eşiyle beraber kalıyor. Boşanmalarında ki sebep, kocasının köyden gelip şehre taşınca buradaki yaşam tarzını görmesi, şehir havasına kapılıp eski alışkanlıklarını unutması ve eşini artık beğenmeyerek başka kişiyle yaşamaya başlamasıdır. Bunun altında yatan psikolojik gerçek aslında kocanın hep bu yaşam tarzına özenmesi ve istediği hayata kavuşunca eski alışkanlıklarından ve yaşam tarzından vazgeçme isteğidir.

Vaka 23: Görüşülen kişi 26 yaşında T.B adında bir kadın. Eşiyle akrabaymış ve görücü usulü evlenmişler. 2 yıl evli kalmışlar. Gençlerin birbirlerini isteyip istemediği sorulmadan ve birbirlerini tanımaları için evlilik öncesi zaman verilmeden yaptırılan bu evliliğin sonucu boşanma ile bitmiştir. Adam en sonunda çaresiz kalarak işsizliği bahane ederek Almanya’da iş bulacağım deyip eşinden ayrılmak zorunda bırakılmıştır. Aile zoruyla yapılan bu evlilikte aileler kadının psikolojik bir yara almış olduğunun belki de farkında bile değildirler.

Vaka 24: Görüşülen kişi 27 yaşında T.Y adında bir erkek. Eşiyle 4 yıl çıkmışlar ve birbirlerini severek evlenmişler. Evlilikleri 3 yıl devam etmiş. Boşanmaları geçimsizlik yüzünden olsa da aslında çiftin arasında hiçbir geçimsizlik sorunu bulunmamaktadır. Sorunun kayınvalide ve koca arasında olduğu ve bunun eşlere sirayeti ile çiftin boşanmaya kadar getirildiği görülmektedir. Bu boşanmaya bakıldığında ciddi sebeplerin azınlıkta kaldığı kayınvalide ve koca arasında olan kuru bir iddialaşma; neticede “dedi ki, demiş ki” den öteye geçmeyen bir vakadır.

Vaka 25: Görüşülen kişi 34 yaşında M.T adında bir erkek. Eşiyle 10 yıllık evlilermiş. 8 yaşında bir kızı 5 yaşında bir oğlu var babanın yanında kalıyorlar. Bu boşanma davasına Niğde’de yine sıkça rastlanmaktadır. Bazı çiftler ölmüş babasından sigortadan maaş almak için boşanıyorlar fakat yine evliliğini aynı evde devam ettiriyorlar. Burada ki dava da kadının ekonomik sıkıntı yüzünden psikolojik bunalıma girdiği açıkça hissedilmektedir. Eşini sigortadan maaş alma bahanesiyle kandırarak boşanmaya ikna etmesi ve hatta çocuklarını bile burada bırakmaya dayanarak gitmesi bu durumun doğruluğunu açıklar niteliktedir.

T.Ü.İ.K ve MERNİS’ten alınan bilgiler doğrultusunda Niğde ilinden seçilen 25 boşanma davası çeşitli etkenler açısından (evlilik türü, üniversite bitirme, çocuk, aile de boşanmış kişi olup olmaması) incelenmiş, aynı tür boşanma davaları incelemeye alınmamış olup boşanan 15 kadın (%60) ve 10 erkekle (%40) görüşülmüş ve aşağıda belirtilen veriler elde edilmiştir.

Genel olarak yukarıda ki vakalar incelendiğinde, Niğde ilindeki boşanma davalarını en çok açanların kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden görüşme yapmak için 25 kişiden 15’ i (%60) kadın seçilmiştir.

Yapılan araştırma da 15 kadından boşananların 12si(%80) 20 ve 30 yaş arasındadır. Erkeklerde ise yaş seviyesi yükselmiş olup boşanma yaşı 25 ile 35 yaş aralığındadır. Bu durum evlilikteki erkek ve kadın arasındaki yaş farkından kaynaklanmaktadır.

İstatistiklerden elde edilen verilere paralel olarak, boşanan 25 kişiden 18 kişinin(%72) evlilik süresi 5 yıl ve altında, 3 tanesi (%12) 6 yıl ve 4 tanesi(%16) de 6 yıl ve üstüdür. Buna göre Niğde ilinde boşanma sayısı en çok evliliğin ilk 5 yılında olmaktadır.

25 kişiden 13 kişi (%52) görücü usulü ile 12 kişi (%48) ise anlaşarak veya evlenmeden önce birkaç yıl nişanlılık dönemi ya da çıkma dönemi geçirerek evlenmiştir. Yukarıda ki sayılara bakıldığında ilimizde ki boşanma sayılarında görücü usulü ile anlaşarak evlenenlerin boşanma sayıları hemen hemen aynıdır. Bu duruma göre eşlerin boşanmasında evlilik türü bir etken olarak gözükmemektedir.

Niğde ilindeki boşanma sayısında çiftlerin üniversite bitirip bitirmemesinin boşanmaya etken olup olmadığı incelenmiş ve şu sonuçlar bulunmuştur. Boşanan 25 kişiden 14 kişinin(%56) işsiz, 11 kişinin(%44) işi vardır. Üniversite bitirmiş olup işi olan boşanan kişi sayısı sadece üç (%12)'tür. Buna göre ilimizde üniversite bitirip te boşanan kişi sayısı çok az olup boşanan kişilerin çoğu okumamış eğitimsiz kişilerdir.

Boşanma sayısına çocuğun etkili olup olmaması açısından bakıldığında boşananların 12 kişininin (%48) çocuğunun olmadığı geri kalan 13 kişininin (%52) çocuğunun olduğu belirlenmiştir. Sayılara bakıldığında boşanmanın gerçekleşmesinde çiftler arasında çocuklarının olup olmaması dikkate alınmamıştır.

Aile de boşanmış kişinin olmasının boşanmaya etkisinin olup olmadığı araştırıldığında 25 kişinin sadece 4 kişinin (%16)'de ailesinde boşanma vardır. İlimiz de aile de boşanmış kişinin olup olmaması çiftlerin boşanmasında bir engel değildir. Ancak konunun derinine indiğimiz de başka bir bulgu ile karşılaşmaktayız. Ailesin de boşanmış kişi bulunan 4 kişiden(%16), 3 ünün(%12) eşini aldattığını ve bu yüzden boşandığını, diğer 1 kişinin (%4)'de aldatılma şüphesinden dolayı boşanmak istediği görülmektedir.

Niğde ilinde yapılan çalışmada genel olarak baktığımızda boşanma nedeni olarak geçimsizlik nedeni ile boşanma ilk sırayı almaktadır. Ancak bu davalara yansıyan kısmıdır. İlimizin yapısından dolayı gerçek nedenler aileler tarafından çoğu kez

kapatılmış ve geçimsizlik adı altında boşanma gerçekleşmiştir. Görüşülen 25 kişiden 2'sinin (%8) eşi ile cinsel ilişkiye girmediği için boşandığı görülmektedir. Ancak bu durum dava açmada neden olarak gösterilmemiş şiddetli geçimsizlikten dolayı boşanmak istemişlerdir. Geri kalan 6 kişinin (%24) boşanma nedeni aldatma yani hukuk karşılığı olarak zinadır. Ancak yine ilimizin sosyal yapısından dolayı ve zina olayının ispatlanmasının zor olmasından dolayı kayıtlara yine şiddetli geçimsizlik olarak geçtiği görülmektedir. Boşananlardan 7 kişi (%28)'de sosyo ekonomik düzeyinin düşük olması, geçim sıkıntısı yaşamaları ve işsizlik nedenlerinden dolayı boşanmışlardır. Buna bağlı olarak kişilerin birbirine hakaretleri başlamış ve dayak olayları ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak ta taraflar şiddetli geçimsizlikten dolayı boşanmışlardır. Boşanan kişilerin 2' si (%8)' de günümüz de yaygınlaşmaya başlayan, doğudan atamalarının gelmesi için anlaşmalı evlilik yapıp boşanan kişilerdir. Kendilerince çaresiz kaldığını düşünen bu kişiler ilimizdeki boşanma oranını artırmaktadırlar. Geriye kalan 8 kişi (%32) ise Niğde ilinde en sık rastlanan ailelerin çiftlerin evliliğine karışmasından dolayı meydana gelen boşanmalardır. Bunun neticesin de çiftler arasındaki uyum bozulmakta ve boşanma sayıları şiddetli geçimsizlik nedenine bağlı olarak artmaktadır. Yapılan araştırma da çıkarılan sonuçlara göre Niğde ilinde kadınlar şiddete maruz kalmaktadırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA-SONUÇ ve ÖNERİLER

ARAŞTIRMANIN GENEL AMACINA İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı öneriler yer almaktadır.

Niğde ilinde genelde boşanma nedeni olarak ‘şiddetli geçimsizlik’ sebebine dayanılarak dava açıldığı görülmektedir. Açılan davaların dava dilekçeleri, taraflar ile yapılan görüşmeler ve deliller ve bu deliller arasında tanıkların beyanları incelendiğinde; temelinde ekonomik, sosyal, ahlaki nedenlerle ve yine sosyal bir olgu içerisinde düşünülebilecek eğitimsizlik sorununun büyük bir yer tuttuğu gözlenebilmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı; toplumun sosyal ve demografik yapısının belirlenmesinde yeri olan boşanmanın; Niğde ilinde ki nedenlerini tespit etmek ve Niğde ilinde boşanan çiftlerin sosyal yapısının belirlenerek, boşanmayı önleme konusunda yapılan çalışmalara destek olmak ve bu konuda çeşitli öneriler geliştirmektir. Bu araştırma ile aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır.

1. Niğde ilinde boşanan çiftlerin yıllara göre sayıları nelerdir?
2. Evlilik türünün boşanmaya etkisi var mıdır?
3. En çok hangi nedenlerden dolayı boşanma gerçekleşmektedir?
4. Evliliğin hangi yılları arasında boşanma oranı en fazladır?
5. Eğitimsizlik boşanma da bir neden midir?
6. Kadınlarda ve erkeklerde boşanmanın en fazla görüldüğü yaş aralığı nedir?
7. Ailede boşanmış kişi olmasının çiftlerin boşanmasında bir etkisi var mıdır?
8. Çiftlerin çocuk sahibi olması boşanmaya engel midir?

Yapılan araştırma doğrultusunda Niğde ilinden boşanmış 25 kişi seçilmiştir. Boşanmaların kadınlarda fazla olması nedeniyle 15 kadın (%60), 10 erkek (%40) ile görüşme yöntemi uygulanarak boşanma ile ilgili sorulara cevaplar aranmıştır.

Araştırmada, aynı tür olan boşanma davaları incelemeye alınmamış farklı türler üzerinde durulmuştur. Yapılan karşılıklı görüşmeler sonucunda Niğde ilindeki boşananların sosyal yapıları incelenmiş ve boşanmanın nedenleri ve sayıları ile ilgili sonuçlara varılmıştır.

Öncelikle hukuksal açıdan bakıldığında ‘şiddetli geçimsizlik, hayata kast, pek kötü onur kırıcı davranış, suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme, terk, akıl hastalığı’ olarak sayılmakta yasal olarak boşanmaya sebep teşkil etmektedir. Ancak boşanmayı bu kalıplar içerisinde düşünerek, bunlar meydana geldiğinde sonucu boşanmadır diyerek kestirip atmak şekilcilikten öteye geçmez. Önemli olan bu sebeplerin meydana gelmesinde etken olan nedenleri bulmak ve sorunun temelinde yatan gerçeği ortaya çıkarmaya çalışmaktır. İşte araştırma bu nedenler ve gerçekler üzerinde durmuştur.

Niğde iline genel olarak bakıldığında, boşanma sebepleri arasında en baş sırayı ‘şiddetli geçimsizlik’ almaktadır. Geçimsizlik eşler arasında olduğu kadar eşlerin anne ve babalarıyla eşlerin arasında olduğu ve bunun da eşlere sirayeti ile işin boşanmaya kadar getirildiği görülmektedir. Boşanan kişilerle görüşüldüğünde çoğu kez taraflar, ‘anneme babama iyi davranmıyor, beni onlarla oturup kalkmaya, birlikte yemeye içmeye zorluyor’ gibi sorunları ortaya koyduklarını, artık çağdışı kalmış bir takım düşüncelerin hayata geçirilmesi istemleri yanında basit ve aile içerisinde çözümü bulunabilecek sudan sebeplerin büyütülerek boşanmaya sebep olduğu görülmektedir. Eşler arasındaki geçimsizlik nedenleri incelendiğinde ciddi sebeplerin azınlıkta kaldığı kuru bir iddialaşma olduğu ortaya çıkmaktadır. Özellikle Niğde ilinde eşlerin ana-babalarının aileye dahil edilerek bir takım davranışlar istemlerinin nedeni hala ata erkil aile yapısının etkilerinden sıyrılmamaktan ileri gelmektedir. Kişilerle görüşüldüğünde çocukluğundan itibaren aile içinde özgür olmayışının ve eğitilirken bu tür davranışlara tanık olmayışındandır.

Yine varılan sonuçlara göre evliliğin ilk 5 yılında boşanmanın çok olmasının asıl nedeni; evliliğe basit bir nedenle son vermeye kalkışan kişinin ‘evlilik’ kavramının bilincine henüz varmadığından ve evlilikten ne beklentisi var onu tam olarak bilmediğinden kaynaklanmaktadır. Hele de evliliği ‘basit bir törenle yan yana gelmiş iki kişi’ gibi algılıyorsa, aile müessesesini önemini bilmiyorsa ve bu konuda eksikliği mevcutsa evliliğini ilk 5 yıl içinde bitirmek onlar için normal sayılacaktır ve bu durum gün geçtikçe artacaktır. Bu konu ile bağlantılı olarak Niğde ilinde boşananların

çoğunluğunun işsiz eğitimsiz kişiler olduğu görülmektedir. Eğitimin her şeyde olduğu gibi aile oluşumunda da ve devamında da yeri ve önemi tartışmasız büyüktür. Yapılan araştırma doğrultusunda boşanan kişilerin eğitim düzeyi düşük olan kişiler olduğu gözlenebilir bir gerçekliktir. Eğitim buradaki rolü ise tanışma- anlaşıma- nişan dediğimiz aşamada sistemi düzgün ilerletmektir. Bilinçli ve eğitilmiş bir kişi ilk defa bu aşamada ne yapmak istediğini, kiminle eş olmak istediğini, ne için birliktelik kurmak istediğini bilen bir kişidir ve böyle kişiler isabetli kararlar verdiğinden aile temelleri o derece sağlam olur.

Yapılan araştırmaya göre Niğde ilinde görücü usulü ile evlenip boşanan ve anlaşarak evlenip boşananların sayısı hemen hemen aynıdır. Önemli olan kişilerin evlenip bir aile oluşturduğunda birbirlerine karşı ödevlerinin ne olduğunu bilmeleridir. İster görücü usulü ister anlaşarak evlenilsin kişiler birbirlerine karşı görevlerini bilirlerse boşanma oranı giderek azalacaktır. Bu yüzden evlilik türü boşanmada bir etken değildir.

Niğde ilinde boşanan kişilerle yapılan görüşmelerin sonucunda varılan sonuçlardan biri de eşler çocuklarını boşanmaya bir engel olarak görmemektedirler. Çocuğu olanlarla çocuğu olmayan boşanmış kişilerin sayısı yaklaşık aynıdır. Bunun nedeni ise; çoğu çiftlerin boşanmayı bir çözüm olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır. Ciddi bir olay, aşırı mizaç uyumsuzluğu o evliliği çekilmez hale getirdiyse yaşanmaz hale gelen ev ve aile ortamının sürdürmelerinin bir mantığı yoktur. Bazı çiftler kendilerinin mutsuzluğu için boşandırsa çoğu çiftler ise geçimsiz ailede bulunan çocuklarının olumsuz şekilde etkilenmelerinden korkarak boşanmışlardır. Onlara göre evliliği bitirmek onlar kadar çocuklar için de hayırlı olacaktır düşüncesi vardır. Doğrusu da budur. Çekilmez olan aile ortamını sırf çocuklar var diye yürütmek zamanla kötü sonuçlar çıkarabilir. Huzursuz bir aile ortamında cinnet geçiren kişilerin yapmış olduğu çılgınca davranışlar eşlere ve çocuklara zarar verir. Dolayısıyla medeni bir şekilde boşanma burada olumlu bir çözüm görevindedir. Ancak mahkeme kapılarında sırf nafaka ödememek için veya sırf nafaka almak için çocuğa ‘ben annemi istemiyorum’ ya da ‘ben babamı istemiyorum’ dedirtmek zorunda bırakılması çocuğun üzerinde tamamen kalıcı iz bırakacak davranışlardır. Bu yüzden hukuksal boşluk acilen doldurulmalı ve mahkemelerde çocukların dinlenmemesi gerekir.

Yine Niğde ilinde ailesinde boşanmış kişi bulunmasının eşler arasında boşanmaya etkisinin olup olmadığı incelendiğinde, bu durumun boşanmaya etkisi olmadığı

görülmüştür. Ancak görüşme yapılan kişilerde eşinin ailesinde boşanmış kişi olan evlilikler incelendiğinde ailesi boşananların eşlerini aldattığı ya da aldatılma korkusu taşıdığı görülmüştür. Bunun tesadüf olması mümkün değildir. Bunun nedeni ya ebeveynlerin onlara iyi bir örnek olmamasından ya da evlilik olgusunun ciddiyetini kendi aile ortamında görmeyip kendilerinin de bu olguya inanmadıklarından kaynaklanmaktadır. Kanaatimce bu tür kişiler ya kendilerine aşırı derecede güveni olan kişilerdir ya da tamamen güvensiz kişilerdir. Aşırı güvenleri vardır çünkü evlenme onlara göre ciddi bir bağ değildir. Tamamen güvensizdirler çünkü önlerinde kötü bir evlilik örneği vardır ve her evlilik öyle olacaktıymış sanırlar.

Ayrıca araştırma sonucuna göre görüşülen kadınların çoğu hakarete ve şiddete maruz kalmaktadır. Cinsel problem yaşayan erkekler kendilerini bastırmak amacıyla hala gerici bir zihniyetle eşlerine baskı yapmakta ve şiddete maruz bırakmaktadır. Boşanma davalarını bile eşine baskı yaparak geçimsizlik nedeni ile açmaktadırlar. Aynı şekilde zina yapan kadın ve erkekler ispatlanması zor olması nedeni ile ve toplumdaki kendi haysiyetlerini düşündükleri için karşılıklı anlaşarak boşanma davalarını şiddetli geçimsizlik nedeni ile açarak boşanmaktadırlar. Bu da verilere yansımayan bir sonuçtur.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre genel olarak Niğde ilinde ki boşanmaların yaş aralığı kadınlarda 20-30, erkeklerde 25-35 yaş arasındadır. Yıllara göre boşanma oranları artmış olup, en çok geçimsizlik nedeni ile boşanma davaları açılmıştır. Ancak altta yatan gerçek sebepler farklıdır. Boşanmaların çoğunluğu eğitimsiz kişilerde görülmektedir. Anlaşarak evlenenler ile görücü usulü ile evlenip boşananlar arasında fark bulunamamıştır. Genelde boşanmalar evliliğin ilk 5 yılında gerçekleşmiştir. Çocuk sayısının boşanmayı önlemede hiçbir etkisi bulunamamıştır. Niğde ilinde görüşme yapılan kişilerden varılan sonuçlara göre kadınlar hala hakarete ve şiddete maruz kalmaktadır.

Genel olarak boşanmanın sosyolojik ve psikolojik nedenlerine bakıldığında;

- Aile içi geçimsizlik
- Eğitimsizlik, işsizlik ve ekonomik bunalım
- Karşı cinse karşı güvensizlik ve bunun sonucu olarak aşırı kıskançlık durumu

- Aldatılma korkusu
- Ata erkil aile yapısının hakimiyeti
- Kişiler arası aşırı yaş farkı
- Zina olayı
- Formalite evlilikler
- Kadın ve erkek arasındaki maddi dengesizlik (özellikle kadının fazla kazanması)
- Erkeğin ve kadının aşırı derecede aile düşkünlüğü
- Kadına yapılan şiddet ve hakaret
- Eşiyle cinsel ilişkiye girememe
- Çok küçük yaşta evlenme
- Çiftin yaşadıkları yer arasındaki kültür farklılığı
- Kişilerdeki psikolojik sorunlar
- Yaptırılan zorunlu evlilikler
- Alkol, kumar vs. kötü alışkanlıklar
- Ahlaki değerler gibi nedenler sıralanmaktadır.
- Boşanmanın çiftler ve çocuklar üzerindeki etkileri incelenecek olunursa;
- Çiftlerde depresyon, iletişimden kopma, suçluluk, kızgınlık vs.(duygusal ve psikolojik yönden zarar görme)
- Çocuklarda meydana gelen uyum ve davranış bozuklukları(altını ıslatma, yeme bozukluğu vs.)
- Çocuğun anne ve baba arasında seçim yapmaya zorlanması sonucu yaşadığı psikolojik travma

- Suçlu çocukların artması
- Çocuklarda başlayan madde bağımlılığı
- Çocuklarda suç işleme eğilimi, okul başarısızlığı, terk edilmiş duygusu vs. ruhsal sorunlar meydana geldiği görülmektedir.

Boşanmanın kişiler üzerinde ki etkileri şüphesiz farklı farklı olacaktır. Görüşme yapılan kişilere Şimdi mutlu musun? Diye sorduğumda ‘bilmiyorum ne olacak?’, ‘hayırlısı olsun’, her halde o sevinmiştir’, ‘kendime değil çocuklara acıyorum’ gibi özünde mutsuzluk ifade eden cümlelerin ağızından döküldüğünü fark ettim. Yapılan çalışma sonucunda boşanma mutlaka eşlerde olumsuz izler bırakmaktadır ve boşanmalarda gittikçe yükselen bir ivme artışı olmaktadır.

ÖNERİLER

Gittikçe artan boşanma davalarını önlemek amacıyla birçok ilde yapılmasına karşın Niğde ilinde hiçbir çalışma yapılmamaktadır.

Eğitim ve Uygulamaya Yönelik Öneriler:

- Boşanmayı önleme konusunda öncelikle uzman kişiler tarafından evlilik öncesi iletişim seminerleri verilmelidir.
- Çıkarılan sonuçlara göre boşanmanın esas nedeni eğitimsizlikten kaynaklanmaktadır. Bunun için evlenecek olan ve evlenen çiftlere evlilik konusu ile ilgili konuşmalar yapılmalı seminerler düzenlenmelidir.
- Sivil toplum örgütleri kendi mesleki alanlarının dışına çıkarak bu konuya da değinmelidirler. Görevlendirilen kişiler bilgilerini aktarmak için çeşitli eğitimler vermelidirler.
- Görsel yayın organları boşanmayı önleyecek ve kültürel değerlerimize uygun aile profilinin önemini artıracak çeşitli programlar düzenlemelidirler.
- Boşanma sebeplerinden olan kadına şiddet konusunda ise; çeşitli eğitim seminerleri düzenlenmeli öncelikle cinsiyet eşitliği her türlü kurumlarda anlatılarak bireylerin bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

- Boşanan kadınlar için kadın konuk evleri ve kadın danışma merkezleri kurulmalıdır. Uzmanlar tarafından psikolojik destek seminerleri verilmelidir.
- Uzman kişilerce Aile danışma merkezleri, Evlilik Öncesi Danışma Merkezleri kurulmalıdır.
- Boşanan çiftler için psikolojik destek seminerleri verilmeli, özellikle çocukların boşanmadan etkilenmelerini en aza indirmek için başta anne ve babalar çocuklarına psikolojik destek aldırılmalıdır.

İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler:

1. Bu alanla ilgili olarak şu araştırmalar yapılabilir.
2. Bu araştırma Türkiye'nin genelinde yapılabilir.
3. Anne ve babası boşanmış çocuklarla görüşme yapılarak çeşitli sonuçlar çıkarılabilir.
4. Boşanmayı engelleyici evlilik öncesi ve evlilik sonrası yapılması gerekenler ile ilgili çalışmalar hazırlanabilir.

KAYNAKLAR

AKINTÜRK, Turgut (2002), Aile Hukuku, İstanbul: Beta Yayınevi.

BAKIRCIOĞLU, Rasim (2002), Çocuk Ruh Sağlığı ve Uyum Bozuklukları, Ankara: Anı Yayıncılık.

CÜCELOĞLU, Doğan (1998), İnsan ve Davranışı, İstanbul: Remzi Yayınevi.

EKŞİ, Aysel (1990), Çocuk Genç Ana Babalar, Ankara: Bilgi Yayınları.

NAR, Ercan (2006), Beni Anlayın, İstanbul: Babıali Kültür Yayınları.

ÖZGÜVEN, İbrahim Ethem (1998), Bireyi Tanıma Teknikleri, Ankara: PDREM Yayınları.

SEZEN, Lütfi (2005), “Türkiye’de Evlenme Biçimleri” Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, c.27 : 185-196.

SOSYAL HİZMETLER ÇOCUK ESİRGEME KURUMU (2007). Aile Danışma Merkezleri. <http://www.shcek.gov.tr>.

TEZCAN, Mahmut (1996), Eğitim Sosyolojisi, Ankara: Kibele Yayınevi.

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (2006), Boşanma İstatistikleri, Ankara: TÜİK Matbaası.ÜRK MEDENİ KANUNU (2001), Md.161-165

YAVUZER, Haluk (1997), Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul: Remzi Yayınevi.

YAVUZER, Haluk (2003), Çocuğu Tanımak ve Anlamak, İstanbul: Remzi Yayınevi.

YÖRÜKOĞLU, Atalay (1994), Çocuk Ruh Sağlığı, İstanbul: Özgür Yayınları.

YÖRÜKOĞLU, Atalay (1997), Aile ve çocuk, İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER

EK - GÖRÜŞME FORMU

Araştırmanın amacı, Niğde ilindeki boşanmaların Sosyolojik ve Psikolojik nedenlerini ortaya koymak ve boşanmanın ortaya çıkardığı sonuçları toplumsal ve bireysel düzeyde ele alıp incelemektir.

GİRİŞ

Merhaba, hoş geldiniz. Niğde ilindeki Boşanma oranları ve Niğde ilindeki boşanmaların sosyolojik- psikolojik nedenleri ortaya koymak için bir araştırma yapıyorum. Bu araştırma ile ilimizdeki boşanma nedenlerini ve oranlarını öğrenebilecek ve elde edilen bulgulara göre boşanmayı önleme konusunda neler yapılması ile ilgili fikir elde edilebileceğimiz düşünülmektedir.

Yapacağım tüm görüşmelerde elde edilen bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli kalacaktır. Sizde izninizle söylenilenleri unutmamak ve de zamanı iyi kullanmak için görüşmeyi kısa notlarla kaydetmek istiyorum. Görüşme süremiz yaklaşık bir saat sürecektir.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Şimdi sorularımıza geçelim.

Görüşülen Kişi:

Cinsiyet:

Yaş:

SORU 1) Boşandığınızda Kaç yıllık evliydimiz? Kaç yıl evli kaldınız?

SORU 2) Ne tür bir evlilik yaptınız? Kısaca açacak olursak anlaşmalı mı görücü usulü mü?

SORU 3) Eşinizin ya da sizin ilk evliliğiniz mi?

SORU 4) Çocuğunuz var mı?

SORU 5) Çocuğunuz varsa cinsiyeti nedir? Kaç yaşında?

SORU 6) Çocuğunuz varsa şuan kiminle kalıyor? Sizinle mi, eşinizle mi veya aile büyüklerinden biriyle mi kalıyor?

SORU 7) Eşinizle ayrı olduğunuzdan dolayı şuan kiminle kalıyorsunuz?

SORU 8) Çalışıyor musunuz? Düzenli bir geliriniz var mı?

SORU 9) Peki eski eşiniz çalışıyor mu? Ne iş yapıyor?

SORU 10) Ailenizde boşanmış bir kişi var mı?

SORU 11) Geçimsizlik nedeniniz nedir? Anlatabilir misiniz?